

**ALYTAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS
CENTRALIZUOTAS VIDAUS AUDITO SKYRIUS**

VIDAUS AUDITO ATASKAITA

2026 m. balandžio 20 d. Nr. VA-
Alytus

**ALYTAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS
KORUPCIJOS RIZIKOS VALDymo VERTINIMAS IR VIDAUS
KONTROLĖS VERTINIMAS KORUPCIJOS PREVENCIJOS SRITYJE**

Vidaus audito atlikimo trukmė:

Nuo 2026-03-09 iki 2026-04-21

Vidaus audito vykdytojai:

CVAS vedėjas Gintaras Teteris

Turinys	
I. VIDAUS AUDITO ATASKAITOS ĮVADINĖ DALIS	2
II. VIDAUS AUDITO ATASKAITOS DĖSTOMOJI DALIS	4
1. Vidaus audito atlikimo motyvai	5
2. Korupcijos rizikos analizė	7
3. Korupcijos prevencijos planavimo dokumentai	8
4. Teisės aktų ar jų projektų antikorupcinis vertinimas	11
5. Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas	15
6. Atsparumo korupcijai lygio nustatymas	16
7. Informacijos apie asmenį, siekiantį eiti arba einantį pareigas, pateikimo tvarka	17
8. Už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingi subjektai. Šių subjektų nepriklausomumas ir veiklos garantijos	18
9. Informavimo apie galimas korupcinio pobūdžio veikas kanalai	19
10. Antikorupcinių elgesio standartų diegimas	21
11. Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo įgyvendinimo vertinimas	21
12. Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas vykdant deleguotas funkcijas žemės ūkio srityje	23
III. VIDAUS KONTROLĖS SISTEMOS VEIKIMAS IR JOS ĮVERTINIMAS	27
13. Kontrolės aplinka	28
14. Rizikos vertinimo vertinimas	30
15. Kontrolės veikla	31
16. Informavimas ir komunikacija	32
17. Stebėseną	33
Apibendrinimas	34
Rekomendacijos	34
IV. REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENA	34

I. VIDAUS AUDITO ATASKAITOS ĮVADINĖ DALIS

Vidaus audito atlikimo motyvai LR vietos savivaldos įstatymo 68 straipsnio 4 dalis, LR vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo 8 straipsnio 3 dalis ir Alytaus rajono savivaldybės administracijos Centralizuoto vidaus audito skyriaus 2026 metų veiklos planas Nr. VA-16, parengtas 2026-02-20.

Vidaus audito apimtis Alytaus rajono savivaldybės administracijos korupcijos rizikos valdymo vertinimas ir vidaus kontrolės vertinimas korupcijos prevencijos srityje.

Elektroninio dokumento nuorašas 2026-04-20 Nr. VA-26

Alytaus rajono savivaldybės administracija (toliau – ARSA), juridinio asmens kodas 188718528, teisinis statusas biudžetinė įstaiga, adresas Pulko g. 21, 62135 Alytus.

Audituojamas laikotarpis nuo 2025-01-01 iki vidaus audito procedūros atlikimo momento.

Vidaus audito apimtis detalizuota 2026 m. kovo 6 d. vidaus audito programoje Nr. VA-17.

Vidaus audito tikslas

Įvertinti, ar ARSA korupcijos prevencijos sistema ir ją įgyvendinančios vidaus kontrolės priemonės yra tinkamai suformuotos, veiksmingai taikomos ir užtikrina skaidrų, teisės aktų reikalavimams atitinkantį, rizikomis grįstą ir nepriklausomą korupcijos rizikos valdymą, įskaitant atsakomybės paskirstymą, sprendimų priėmimo procesų skaidrumą, informacijos atskleidimą, darbuotojų sąmoningumą ir pranešimų mechanizmų veikimą.

Vidaus audito vertinimo kriterijai

- LR vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymas;
- LR korupcijos prevencijos įstatymas;
- LR lobistinės veiklos įstatymas;
- LR viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymas;
- LR pranešėjų apsaugos įstatymas;
- LRS 2002 m. gegužės 28 d. nutarimas Nr. IX-907 „Dėl nacionalinio saugumo strategijos patvirtinimo“;
- LRS 2022 m. birželio 28 d. nutarimas Nr. IX-1178 „Dėl 2022-2033 metų nacionalinės darbotvarkės korupcijos prevencijos klausimais patvirtinimo“;
- LRV 2023 m. gegužės 3 d. nutarimas Nr. 324 „Dėl 2022-2033 metų nacionalinės darbotvarkės korupcijos prevencijos klausimais koordinatoriaus paskyrimo ir 2022-2033 metų nacionalinės darbotvarkės korupcijos prevencijos klausimais įgyvendinimo 2023-2033 metų plano patvirtinimo“;
- LRV 2014 m. kovo 12 d. nutarimas Nr. 243 „Dėl teisės aktų projektų antikorupcinio vertinimo taisyklių patvirtinimo“;
- LRV 2021 m. gruodžio 29 d. nutarimas Nr. 1155 „Dėl už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingų subjektų pavyzdinių nuostatų ir pareigybės aprašymo patvirtinimo“;
- LR FM 2020 m. birželio 29 d. įsakymas Nr. 1K-195 „Dėl vidaus kontrolės įgyvendinimo viešajame juridiniame asmenyje“;
- LR specialiųjų tyrimų tarnybos 2023 m. „Korupcijai atsparios aplinkos kūrimo viešajame sektoriuje gairės“;
- LR specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2021 m. lapkričio 9 d. įsakymas Nr. 2-229 „Dėl korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
- LR specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2021 m. lapkričio 30 d. įsakymas Nr. 2-246 „Dėl korupcijos pasireiškimų tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos rekomendacijų patvirtinimo“;
- LR specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2021 m. lapkričio 10 d. įsakymas Nr. 2-231 „Dėl Informacijos apie asmenis, siekiančius eiti arba einančius pareigas

viešojo sektoriaus subjekte, Europos Sąjungos ar tarptautinėse institucijose Lietuvos Respublikos teikimu, pateikimo tvarkos aprašo ir prašymų pateikti informaciją formų tvirtinimo“;

- LR specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2021 m. gruodžio 28 d. įsakymas Nr. 2-283 „Dėl korupcijos prevencijos veiksmų planų, jų projektų ir planų įgyvendinimo vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
- LR specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2021 m. gruodžio 29 d. įsakymas Nr. 2-286 „Dėl Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos antikorupcinio sąmoningumo didinimo veiklų organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
- Alytaus rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2026 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. D1-181 „Dėl vidaus audito įgyvendinimo“, kuriuo patvirtinta vidaus audito metodika ir vidaus auditorių profesinės etikos principų aprašas;
- Centralizuoto vidaus audito skyriaus veiklos nuostatais, ARS mero potvarkiais, ARS tarybos sprendimais, ARSA nuostatais ir direktoriaus įsakymais, kitais teisės aktais, kurie reglamentuoja konkretų audituojamą klausimą.

Vidaus auditas atliekamas tikslinės ir (arba) atsitiktinės atrankos būdu, taikant patikrinimo ir patvirtinimo, palyginimo, skaičiavimo, anketavimo, analitinės, teisėtumo ir apklausos žodžiu procedūras.

Buvo atlikta norminių teisės aktų reglamentuojančių audituojamą sritį analizė, tinkamumo ir pakankamumo vertinimas. Vidaus auditui pateiktų veiklos ir darbo dokumentų analizė, procedūrų analizė.

Atliekant vidaus auditą laikytasi prielaidos, kad pateikti duomenys yra teisingi, išsamūs ir galutiniai, o dokumentų kopijos atitinka originalus. Vidaus auditas suplanuotas ir atliktas taip, kad pateiktų pakankamus, patikimus ir tinkamus įrodymus vidaus audito tikslui pasiekti.

Vidaus audito ataskaitoje naudojamos sąvokos (santrumpos):

LR – Lietuvos Respublika;

LRV – Lietuvos Respublikos Vyriausybė;

ARS – Alytaus rajono savivaldybė;

ARSA – Alytaus rajono savivaldybės administracija;

STT – Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba.

II. VIDAUS AUDITO ATASKAITOS DĖSTOMOJI DALIS

PASTEBĖJIMAI IR IŠVADOS

Vienas pagrindinių korupcijos prevencijos uždavinių – kurti korupcijai atsparią aplinką. (LR korupcijos prevencijos įstatymas).

Korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonių sistemą sudaro korupcijos prevencijos priemonės, antikorupcinio sąmoningumo didinimas, personalo patikimumo užtikrinimas ir kitos įstatymuose nurodytos veiklos ar priemonės, kuriomis viešajame juridiniame asmenyje kuriama korupcijai atspari aplinka ar didinamas atsparumas korupcijai.

1. Vidaus audito atlikimo motyvai

1.1. Išankstinis rizikos vertinimas

Atlikus išankstinį rizikos vertinimą (atliekamas prieš pradedant vidaus auditą) nustatyta, kad bendras rizikos lygis yra 173 balai – priskiriamas **vidutiniam rizikos lygiui**. Buvo vertinama, kad tik atlikus vidaus auditą ir įvertinus visus galimų rizikų veiksnius būtų galima pagrįstai ir argumentuotai spręsti apie korupcijos rizikos valdymą ir vidaus kontrolės būklę korupcijos prevencijos srityje. Atsižvelgiant į nustatytą rizikos lygį, vidaus audito poreikis šioje srityje nustatomas kas 25–35 mėnesius.

Buvo konstatuota, kad kadangi nėra duomenų, jog toks vidaus auditas buvo atliktas anksčiau, darytina pagrįsta išvada, kad tikslinga atlikti Alytaus rajono savivaldybės administracijos korupcijos rizikos valdymo vertinimą ir vidaus kontrolės vertinimą korupcijos prevencijos srityje.

1.2. Išorinis kontekstas

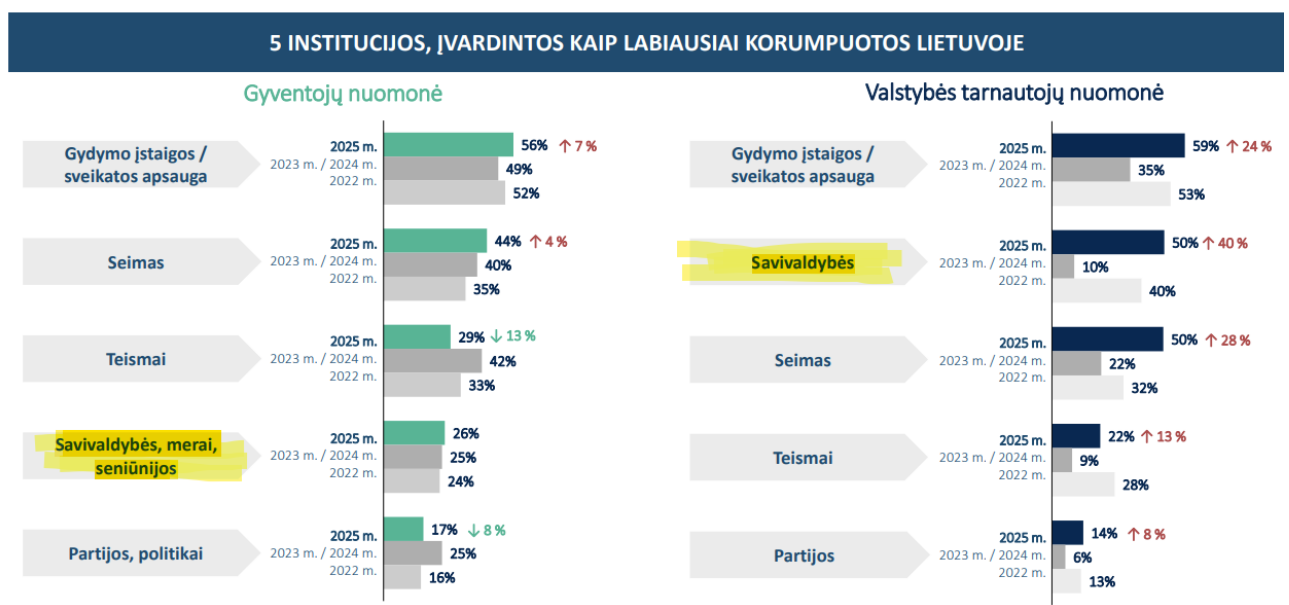
Informacija iš „Lietuvos korupcijos žemėlapiu 2025“

STT inicijuoja visuomenės apklausas ir sudaro „Lietuvos korupcijos žemėlapius“, kurių tikslas – įvertinti Lietuvos gyventojų, verslininkų ir valstybės tarnautojų požiūrį į korupciją, jos paplitimą, atskleisti minėtų grupių patirtį šioje srityje, nustatyti Lietuvos visuomenės antikorupcinį potencialą.

Su visu 2025 metų tyrimu galima susipažinti STT interneto svetainėje, paspaudus šią nuorodą: https://www.stt.lt/data/public/uploads/2026/02/stt_lkz_2025_ataskaita_viesinimui.pdf. Žemiau pateikiama tik įžanginė informacija, kuri kartu yra papildomas argumentas atlikti vidaus auditą.

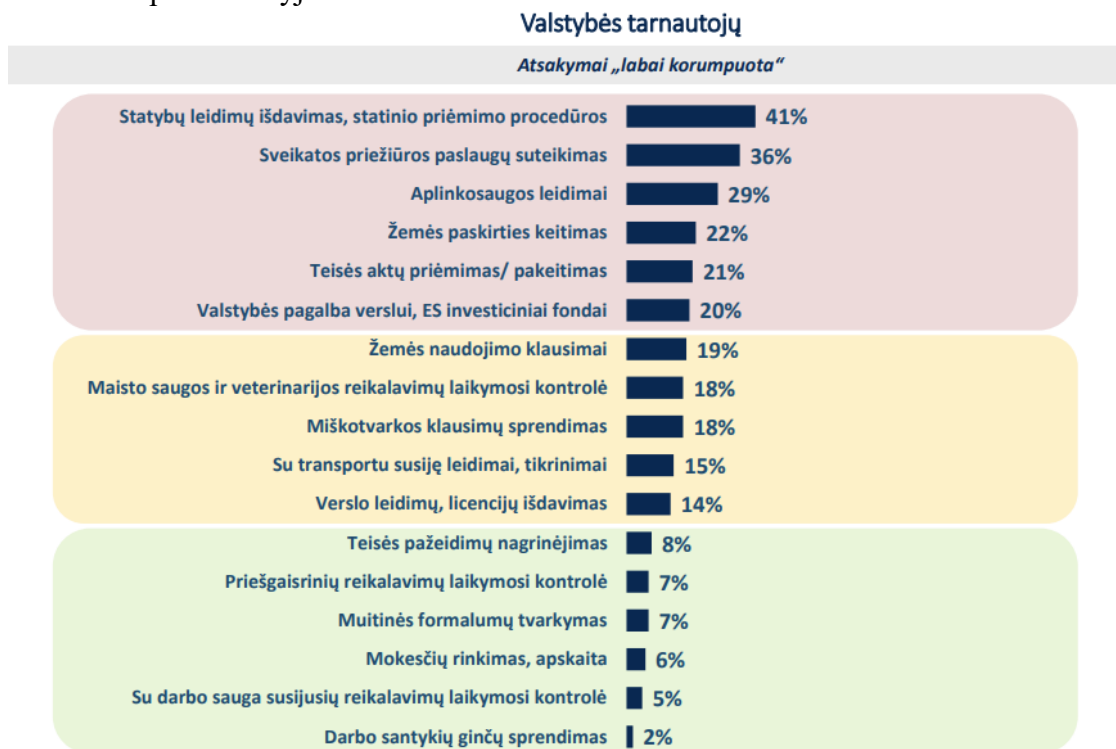
Tyrimo metu buvo įvardytos penkios institucijos kaip labiausiai korumpuotos Lietuvoje.

Gyventojų nuomone, savivaldybės rikiuojasi 4-oje vietoje (26 proc.), o valstybės tarnautojų nuomone, savivaldybės užima jau antrą vietą (50 proc.). Valstybės tarnautojų vertinimu, labiau korumpuotos yra tik sveikatos priežiūros įstaigos.

Kitas reikšmingas aspektas, išryškėjęs analizuojant „Lietuvos korupcijos žemėlapiu 2025“ duomenis, yra viešojo administravimo procedūrų korumpuotumo vertinimas, pateiktas tikslinės valstybės tarnautojų grupės. Tyrimo rezultatai rodo, kad didžiausia suvokiama korupcijos rizika siejama su tomis procedūromis, kurios dažniausiai priskiriamos savivaldybių kompetencijai,

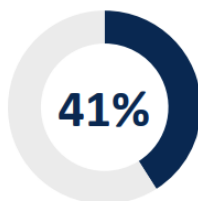
pavyzdžiui, statybų leidimų išdavimu, žemės naudojimo ir paskirties keitimo klausimais, taip pat teisės aktų priėmimo ar keitimo procesais. Detalūs valstybės tarnautojų vertinimai pateikiami žemiau esančiame paveikslėlyje.

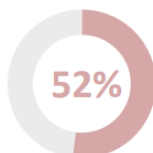
Svarbu pažymėti, kad savivaldybių institucijose dirbantys tarnautojai nurodo asmeniškai patyrę korupcines situacijas dažniau nei bendras valstybės tarnautojų vidurkis (52 proc. prieš 41 proc.). Tai leidžia daryti išvadą, kad savivaldos lygmeniu egzistuojančios procedūros pasižymi didesniu korupcinių rizikų intensyvumu.

Asmeniškai susidūrė su bent viena pateikta korupcine situacija per pastaruosius 3 metus:

Visi valstybės tarnautojai

Savivaldoje dirbantys tarnautojai

2025 metų tyrimo metu buvo apklausti 500 valstybės tarnautojų ir 2001 gyventojas. Atkreiptinas dėmesys, kad būtent valstybės tarnautojai dirba viešajame sektoriuje, mato procesus iš vidaus ir nemaža jų dalis dirba savivaldybių institucijose. Todėl ši respondentų grupė, turinti

tiesioginę praktinę patirtį viešojo sektoriaus veikloje, laikytina viena kompetentingiausių vertinant korupcijos pasireiškimo riziką savivaldybėse.

STT „Lietuvos korupcijos žemėlapis 2025“ tyrimo rezultatai rodo, kad **savivaldos lygmenyje korupcijos rizika yra reikšmingai didesnė** nei kituose sektoriuose. Patys valstybės tarnautojai nurodo, kad **savivaldybių procesai pasižymi didesniu korupcijos pasireiškimo intensyvumu** ir kelia realią grėsmę skaidriam bei objektyviam sprendimų priėmimui.

Atsižvelgiant į tai, vidaus audito atlikimas laikytinas pagrįstu ir būtinu, siekiant įvertinti, ar ARSA veiklos organizavimas ir taikomos vidaus kontrolės priemonės yra pakankamos korupcijos pasireiškimo rizikai sumažinti.

1.3. Teisinis pagrindas

LR korupcijos prevencijos įstatymo (toliau – LR KPI) 3 straipsnio 2 dalies 1 punkte nustatytas vienas pagrindinių korupcijos prevencijos uždavinių – **kurti korupcijai atsparią aplinką**. Įgyvendinant šį uždavinį viešajame juridiniame asmenyje yra svarbus vidaus audito vaidmuo – sistemingai ir visapusiškai vertinant viešojo juridinio asmens valdymą, rizikos (taip pat ir korupcijos rizikos) valdymą ir vidaus kontrolę gali būti atskleistos viešojo juridinio asmens veiklos spragos, galinčios turėti neigiamos įtakos viešojo juridinio asmens veiklai ir sudarančios prielaidas korupcijos rizikai pasireikšti. Silpna vidaus kontrolė yra tinkama terpė korupcijos rizikos veiksniams (priežastims, sąlygoms, įvykiams, aplinkybėms, dėl kurių gali pasireikšti korupcijos rizika) atsirasti.

LR KPI 5 straipsnio 2 dalyje yra nustatytos pagrindinės korupcijos prevencijos priemonės, padedančios kurti korupcijai atsparią aplinką viešajame juridiniame asmenyje. Viena iš šių pagrindinių priemonių yra **korupcijos rizikos valdymo vertinimas**, planuojamas ir atliekamas Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo nustatyta tvarka (Korupcijos prevencijos įstatymo 11 straipsnis).

2. Korupcijos rizikos analizė

Vertinimo kriterijai

LR KPI 6 straipsnio 1 dalis nustato, kad korupcijos rizikos analizę atlieka Specialiųjų tyrimų tarnyba Specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus nustatyta tvarka, kuri yra skelbiama viešai.

LR KPI 6 straipsnio 9 dalis nustato, kad viešojo sektoriaus subjektas, gavęs iš Specialiųjų tyrimų tarnybos korupcijos rizikos analizės išvadą, jeigu joje yra nustatyta korupcijos rizika ir (ar) jos veiksniai bei rekomendacinio pobūdžio pasiūlymai sumažinti nustatytą korupcijos riziką ir (ar) pašalinti jos veiksniai, per tris mėnesius nuo išvados gavimo dienos viešai paskelbia savo interneto svetainėje informaciją, kaip yra ar bus įgyvendinami šioje išvadoje pateikti pasiūlymai, ir pateikia Specialiųjų tyrimų tarnybai nuorodą į šią informaciją. <...>

Savivaldybių ir (arba) jų įstaigų korupcijos rizikos analizė yra išimtinai tik STT funkcija.

STT interneto svetainėje pateikta informacija, kad 2025 m. gegužės 13 d. buvo atlikta korupcijos rizikos analizė dėl savivaldybių priešgaisrinių tarnybų viešųjų pirkimų procesų. Išvados 3.6 papunktyje paminėta ir Alytaus rajono savivaldybės Priešgaisrinės apsaugos tarnyba.

Išvada. Galimai neužtikrinamas skaidrumas atliekant gaisrinių automobilių pirkimus, nes yra atvejų, kai tiekėjai galimai žino maksimalią pirkimui skirtų lėšų sumą, kuri yra neskelbiama. Tokia darbo praktika sudaro (gali sudaryti) tiesiogines sąlygas korupcijai – kelia neteisėtų susitarimų riziką.

Pasiūlymas. Savivaldybėms (vykdant centralizuotus pirkimus) ir savivaldybių

priešgaisrinėms tarnyboms imtis priemonių, kad pirkimų dalyviams nebūtų atskleidžiamos maksimalios pirkimui skirtų lėšų sumos, kai jos nėra nurodomos viešai.

STT interneto svetainėje pateikta stebėsenos informacija, kurioje ties Alytaus rajono savivaldybe yra pastabų, kad nepateikė informacijos apie STT pasiūlymų įgyvendinimą. Stebėsenoje nurodoma, kad 2025-11-13 raštu Nr. 4-01-10551, pas informacijos nepateikusias įstaigas, buvo pakartotinai prašoma pateikti informaciją apie pateiktų pasiūlymų įgyvendinimą ir kaip įmanoma skubiau paskelbti savo interneto svetainėse.

Raštas Nr. 4-01-10551 ARSA gautas 2025-11-13, gavimo registracijos Nr. K27-6994. Šio rašto rezoliucijų istorijoje yra informacija, kad vykdytas užbaigtas 2025-12-30.

ARSA 2026 m. sausio 14 d. raštu Nr. K26-224 STT pateikė atsakymą dėl korupcijos rizikos analizės išvadoje pateiktų pasiūlymų.

2026 m. kovo 18 d. buvo patikrinta Alytaus rajono savivaldybės interneto svetainėje (<https://www.arsa.lt/korupcijos-prevencija/korupcijos-rizikos-analize/korupcijos-rizikos-analizes-issvados-pasiulymu-igyvendinimas/1120>) esanti informacija. Nustatyta, kad STT išvada ir informacija apie išvadoje pateiktų pasiūlymų įgyvendinimą paskelbta.

Vidaus audito išvada: LR KPI nuostatos įgyvendintos, tačiau jų įgyvendinimas vėlavo.

Per ataskaitos projekto aptarimą pateikta papildoma informacija. Raštai, susiję su korupcijos prevencija, ne visada pateikiami susipažinti darbuotojui, atsakingam už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą.

Papildomas pastebėjimas. Atkreiptinas Savivaldybės vadovų dėmesys, kad, vizuodami raštus, susijusius su korupcijos prevencija, ir pavesdami jų vykdymą kitiems darbuotojams, turėtų siekti užtikrinti, jog su aktualia informacija būtų supažindintas ir darbuotojas, atsakingas už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą.

Atsižvelgiant į tai, kad didelė dalis raštų, tarp jų ir susiję su korupcijos prevencija, pirmiausia patenka vadovams, taip pat į tai, jog vadovams tenka didelis dokumentų srautas, būtina nustatyti papildomą kontrolės mechanizmą. Todėl taip pat būtina papildomai informuoti visus Savivaldybės darbuotojus, kad, gavę vykdymui raštą, susijusį su korupcijos prevencija, visais atvejais su jame pateikta informacija supažindintų ir darbuotoją, atsakingą už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą. Tokią nuostatą būtų tikslinga įtvirtinti ir pvz., dokumentų valdymo taisyklėse.

Šis darbuotojas koordinuoja korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemones ir turi aktualią informaciją apie privalomus veiksmus bei pareigas korupcijos prevencijos srityje.

Tik tokiu atveju galima išvengti situacijų, kai neatliekami teisės aktuose nustatyti veiksmai.

3. Korupcijos prevencijos planavimo dokumentai

Vertinimo kriterijai

LR STT direktoriaus 2021 m. gruodžio 28 d. įsakymas Nr. 2-283 „Dėl korupcijos prevencijos veiksmų planų, jų projektų ir planų įgyvendinimo vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašas Nr. 2-283)

LR KPI 7 straipsnio 1 dalies 5 punkte nurodyta, kad savarankiškos įstaigos korupcijos prevencijos planavimo dokumentas yra veiklos srities korupcijos prevencijos veiksmų planas.

LR KPI 7 straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad savivaldybių korupcijos prevencijos veiksmų planai, apimantys vienos savivaldybės ir jai pavaldžių subjektų veiklos sritis, gali būti rengiami savivaldybės tarybos arba savivaldybės administracijos direktoriaus sprendimu.

LR KPI 7 straipsnio 4 dalis nurodo, kad korupcijos prevencijos veiksmų planas **gali** būti rengiamas, t. y. ši nuostata nesukuria prievolės visada turėti parengtą Planą. Tačiau LR KPI 23 straipsnio 3 dalis nustato imperatyvią pareigą ARSA direktoriui - viešojo sektoriaus subjekte už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsako vadovas. Atlikdamas šią pareigą, vadovas privalo imtis priemonių, būtinų šiam įstatymui įgyvendinti. Taigi teisės aktas įpareigoja vadovą korupcijos prevencijos srityje veikti aktyviai ir prevenciškai, o ne apsiriboti pasyviu reagavimu į jau atsiradusias situacijas.

Nurodytas teisinis reguliavimas suteikia galimybę savivaldybėje rengti tiek atskirus įstaigų korupcijos prevencijos veiksmų planus, tiek vieną bendrą savivaldybės korupcijos prevencijos veiksmų planą, kuris galiojotų visoms savivaldybės įstaigoms. Šis reguliavimas dera su LR KPI 24 straipsnio 1 dalimi, kuri numato galimybę, kad tas pats už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingas subjektas gali atlikti funkcijas tiek savarankiškoje įstaigoje (savivaldybės administracijoje), tiek ir jos valdymo sričiai priskirtuose savivaldybės viešojo sektoriaus subjektuose.

ARS tarybos 2022 m. vasario 17 d. sprendimu Nr. K-6 buvo patvirtinta Alytaus rajono savivaldybės 2022-2025 metų korupcijos prevencijos programa ir programos įgyvendinimo priemonių planas (toliau – Planas).

Į pateiktą klausimą dėl naujo plano rengimo buvo atsakyta:

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija rengia 2022–2033 metų nacionalinės darbotvarkės korupcijos prevencijos klausimais įgyvendinimo 2026–2029 metų plano projektą (toliau – Plano projektas), kuriame savivaldybės yra itin svarbus Plano priemonių įgyvendinimo partneris, o priemonės įtrauktos į Plano projektą turės persikelti į savivaldybių korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimo planą.

2025-11-13 gavome Vyriausybės nutarimo projektą (reg. Nr. K27-6990) dėl plano patvirtinimo, kuriuo bus siūloma savivaldybėms dalyvauti įgyvendinant planą.

Kantriai laukiame Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos parengto ir Vyriausybės nutarimu patvirtinto 2022–2033 metų nacionalinės darbotvarkės korupcijos prevencijos klausimais įgyvendinimo 2026–2029 metų plano, kad savivaldybėms numatytas priemonės galėtų perkelti į savivaldybės korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimo planą. Labai tikimės, kad viskas įvyks šiais metais.

ARS 2022-2025 metų korupcijos prevencijos programos įgyvendinimo priemonių plano vertinimas atliekamas vadovaujantis Aprašo Nr. 2-283 7 p. klausimynu:

Punktas	Klausimas	Vertinimas/ Pastabos
7.1	Ar Planas ir (ar) jo projektas parengtas vadovaujantis Korupcijos prevencijos įstatymo, Nacionalinės darbotvarkės korupcijos prevencijos klausimais, Nacionalinės darbotvarkės korupcijos prevencijos klausimais plano nuostatomis, jose numatytais priemonėmis?	Taip (formaliai).
7.2.	Ar Plane ir (ar) jo projekte numatyti tikslai yra konkretūs ir tikslūs?	Tikslai yra bendro pobūdžio, nėra pakankamai konkretūs ir tikslūs.
7.3.	Ar Plano ir (ar) jo projekto tikslai, uždaviniai ir priemonės nuosekliai atspindi numatytas kryptis?	Taip
7.4.	Ar Plane ir (ar) jo projekte atspindi atliktas ankstesnio	Dalinai paminėtas 2015-2019 m. Planas, apie 2020-2021 m. periodą nepasisakyta. Pateikta trumpa ataskaita už ankstesnį periodą, bet veiksmingumo įvertinimo nėra.

	Plano veiksmingumo įvertinimas?	Neaišku, kurios priemonės buvo veiksmingos ir ar korupcijos rizika sumažėjo.
7.5.	Ar Plane ir (ar) jo projekte numatyta Plano veiksmingumo ir (ar) poveikio vertinimo atlikimo tvarka, pagal kurią vertinama, ar įvykdžius Plano korupcijos rizikos mažinimo priemones yra pašalinti ar sumažinti nustatyti korupcijos rizikos veiksniai, ar būtina numatyti naujas korupcijos rizikos mažinimo priemones šiuos veiksnius šalinti ar mažinti?	Plane aprašyti programos įgyvendinimo rodikliai ir ataskaitų pateikimo tvarka. Veiksmingumo ir poveikio vertinimo atlikimo tvarka nenumatyta.
7.6.	Ar Planą ir (ar) jo projektą parengęs subjektas analizuoja atskirų Plano korupcijos rizikos mažinimo priemonių neįgyvendinimo priežastis, taip pat kurios įgyvendintos korupcijos rizikos mažinimo priemonės buvo veiksmingos, o kurios nedavė norimų rezultatų, ar sumažėjo (ir kiek) korupcijos rizika, įgyvendinus Plane numatytas korupcijos rizikos mažinimo priemones?	Dalinai. Programos 28 punkte numatyta, kad gauta informacija apibendrinama ir teikiama išvada. Tačiau Plane nėra numatyta pareiga, kad turi būti sistemingai analizuojamos atskirų priemonių neįgyvendinimo priežastys, vertinamas jų veiksmingumas ar įvertinamas korupcijos rizikos pokytis.
7.7.	Ar Plane ir (ar) jo projekte atsispindi atlikta išsami korupcijos rizikos veiksnių analizė ir nustatytos problemos?	Ne. LR KPI 7 str. 7 d. nurodo, kad <...> Korupcijos prevencijos veiksmų plane pateikiama korupcijos rizikos veiksnių analizė <...>. Programos antro skyriaus pavadinimas atitinka, bet jo turinys ne. Jame daugiau išorės informacijos, bet ne apie ARS. 22 punkte nurodytos prielaidos, potencialiai galimos rizikos, bet tai nėra realių rizikų analizė.
7.8.	Ar Plano ir (ar) jo projekto tikslai ir uždaviniai atitinka nustatytas (specifines) Planą ir (ar) jo projektą parengusio subjekto problemas ir nukreipti jas šalinti (mažinti)?	Dalinai. Plane tikslai ir uždaviniai yra logiški ir nuosekliai išdėstyti, tačiau dėl to, kad korupcijos rizikos veiksnių analizė nebuvo atlikta pagal Aprašo 7.7 p. reikalavimus, nėra įrodyta, kad tikslai ir uždaviniai iš tiesų atitinka konkrečias, duomenimis pagrįstas ARS problemas.
7.9.	Ar į Planą ir (ar) jo projektą įtrauktos korupcijos rizikos mažinimo priemonės, pasiūlytos korupcijos rizikos analizės išvadoje ar teisės akto ar jo projekto antikorupecinio vertinimo išvadoje dėl nustatytų kritinių korupcijos rizikos veiksnių (jei Planą ir (ar) jo projektą parengusiame subjekte buvo atlikta korupcijos rizikos analizė ar antikorupecinis teisės aktų ar jų projektų vertinimas ir pateikti pasiūlymai dėl kritinių korupcijos rizikos veiksnių mažinimo ar šalinimo)?	Ne. Plane nėra korupcijos rizikos analizės ar antikorupecinio vertinimo išvadų, nėra identifikuotų kritinių rizikos veiksnių, todėl Plane nenumatytos priemonės, aiškiai kylančios iš tokių išvadų.
7.10.	Ar į Planą ir (ar) jo projektą įtraukiamos korupcijos rizikos mažinimo priemonės, pasiūlytos atlikus Planą ir (ar) jo projektą parengusiame subjekte korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą?	Ne
7.11.	Ar nustatyti aiškūs, apskaičiuojami ir pamatuojami korupcijos rizikos mažinimo priemonių įgyvendinimo vertinimo kriterijai, kurie gali būti skirstomi į tikslo rezultato ir korupcijos rizikos mažinimo priemonės laukiamo rezultato vertinimo kriterijus, pagal kuriuos bus vertinamas Plano veiksmingumas?	Dalinai atitinka. Dauguma Plane nusimatyty vertinimo kriterijų yra aiškūs, konkretūs ir pamatuojami, tačiau jų pobūdis yra veiklos, o ne korupcijos rizikos sumažėjimo vertinimo kriterijai. Tačiau Plane yra ir abstraktaus pobūdžio kriterijai. Pvz., 1 priemonės vertinimo kriterijus – „Skyrių vedėjai peržiūri ir esant reikalui atnaušina prašymų formas, kitas paslaugas, kurias galima teikti elektroniniu būdu“ – neleidžia objektyviai nustatyti nei įgyvendinimo fakto, nei jos rezultatų.

7.12.	Ar Plane ir (ar) jo projekte nustatyti konkrečių korupcijos rizikos mažinimo priemonių vykdytojai ir įvykdymo terminai?	Taip
7.13.	Ar nustatyta Plano įgyvendinimo koordinavimo ir kontrolės (stebėsenos, vertinimo, papildymo, atnaujinimo) tvarka ir (ar) ji vykdoma?	Taip
7.14.	Ar paskirtas darbuotojas, atsakingas už Plano vykdymo stebėseną, vertinimą, papildymą ir atnaujinimą?	Taip
7.15.	Ar Plano projektas buvo derintas su jame numatyto korupcijos rizikos mažinimo priemonių vykdytojais, kitais suinteresuotais subjektais?	Informacijos apie Plano projekto derinimą nėra.
7.16.	Ar Planas ir (ar) jo projektas yra paskelbtas viešai?	Taip – https://www.arsa.lt/administracine-informacija/korupcijos-prevencija/korupcijos-prevencijos-programa/90
7.17.	Ar rengiant Planą ir (ar) jo projektą buvo atsižvelgta į STT rekomendacijas (jei tokios buvo teiktos rengiant Planą)?	Nėra informacijos, kad būtų atsižvelgta į STT teiktas rekomendacijas. Atkreiptinas dėmesys, kad 2020 m. STT tikrino ARS ir teikė rekomendacijas, todėl rengiant planą turėjo būti atsižvelgta.

2022-2025 metų Planas parengtas 4 metų laikotarpiui, todėl neatitinka Aprašo Nr. 2-283 1 priedo 2 punkto nuostatos, nustatančios, kad planas rengiamas 1–3 metų laikotarpiui.

Vidaus audito išvada: Korupcijos prevencijos programos įgyvendinimo priemonių planas nėra pagrįstas Aprašo Nr. 2-283 reikalavimus atitinkančia korupcijos rizikos veiksnių analize, todėl Plane numatyti tikslai, priemonės ir vertinimo kriterijai nėra susieti su konkrečiomis savivaldybės veiklos rizikomis ir neleidžia objektyviai įvertinti korupcijos rizikos sumažėjimo. Kitaip tariant, **be realios korupcijos rizikos analizės planas tampa formaliu.**

4. Teisės aktų ar jų projektų antikorupcinis vertinimas

Vertinimo kriterijai

LR KPI 8 straipsnio 1 dalis nustato, viešojo administravimo subjektas, rengiantis norminio teisės akto projektą, Vyriausybės nustatyta tvarka atlieka šio teisės akto projekto antikorupcinį vertinimą, jeigu teisės aktu numatoma reguliuoti visuomeninius santykius, susijusius su (pateikiamas norminių teisės aktų sąrašas).

LR viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnio 20 punktas, **Viešojo administravimo subjektas** – viešasis juridinis asmuo, valstybės ar savivaldybės valdoma įmonė, kolegiali ar vienasmenė institucija, neturinti juridinio asmens statuso, įstatymų nustatytą specialų statusą turintis fizinis asmuo, šio įstatymo nustatyta tvarka įgalioti atlikti viešąjį administravimą.

ARSA nuostatų (patvirtinti 2024-06-20 Nr. K-126) 5 punktas nustato, kad ARSA turi juridinio asmens statusą.

LR KPI 8 straipsnio 3 dalis nustato, kad viešojo administravimo subjekto rengiamo teisės akto projekto antikorupcinį vertinimą atlieka viešojo administravimo subjekto darbuotojas, kuriam viešojo administravimo subjekto vadovo ar jo įgalioto asmens yra pavesta atlikti teisės aktų projektų antikorupcinius vertinimus. Atlikdamas antikorupcinį vertinimą, viešojo administravimo subjekto darbuotojas parengia teisės akto projekto antikorupcinio vertinimo pažymą; ši pažyma pateikiama teisės akto projekto rengėjui ir skelbiama Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinėje sistemoje.

LRV 2014 m. kovo 12 d. nutarimas Nr. 243 „Dėl teisės aktų projektų antikorupcinio vertinimo taisyklių patvirtinimo“.

4.1. Dėl darbuotojo paskyrimo

ARSA direktoriaus 2024 m. lapkričio 19 d. įsakymo Nr. D1-1075 „Dėl teisės, civilinės metrikacijos ir vidaus administravimo skyriaus vyriausiojo specialisto pareigybės aprašymo patvirtinimo“ (toliau – Pareigybės aprašymas) 19 punkte nurodyta, „vykdo už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingo asmens pavyzdiniame pareigybės aprašyme, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. gruodžio 29 d. nutarimu Nr. 1155, nustatytas funkcijas”.

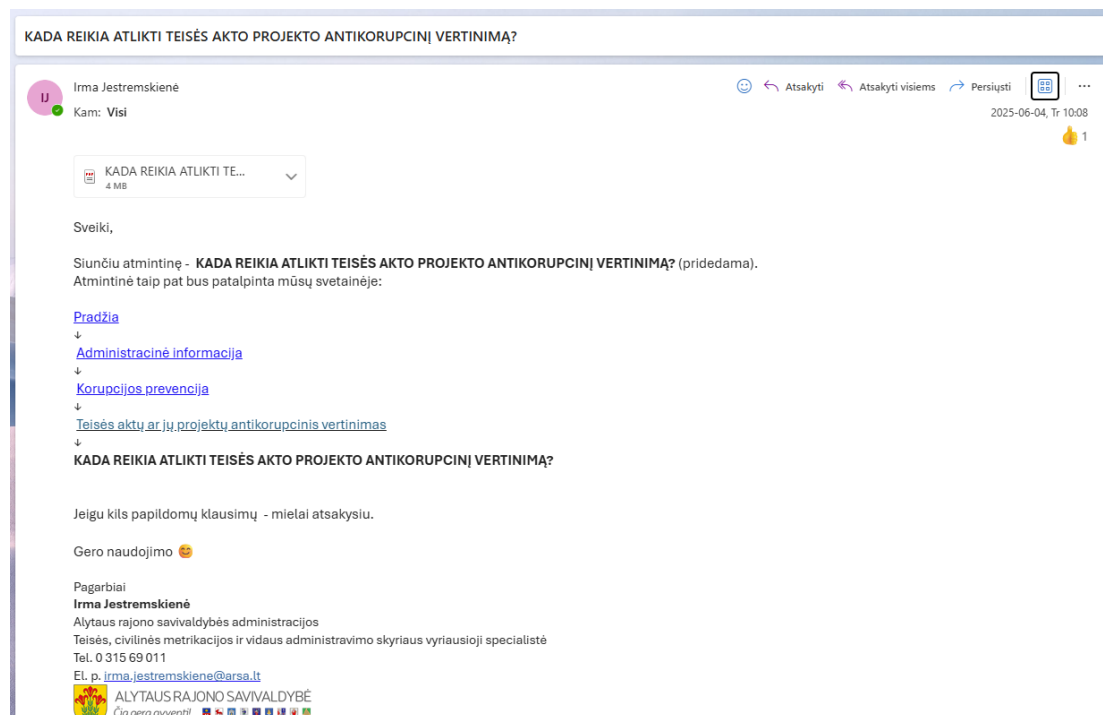
LRV nutarimu Nr. 1155 patvirtinto pavyzdinio pareigybės aprašymo 3.2 papunktyje nurodyta, kad darbuotojas teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka organizuoja ir (ar) atlieka teisės aktų projektų antikorupcinius vertinimus.

Vidaus audito išvada: ARSA yra paskirtas darbuotojas, kuris atlieka norminių teisės aktų projektų antikorupcinį vertinimą.

4.2. Dėl antikorupcinio vertinimo

ARSA interneto svetainėje – <https://www.arsa.lt/doclib/iy7p2h8l9fut7qj52c6yg2sj3tbwn243> – yra patalpinta atmintinė, kada reikia atlikti norminio teisės akto projekto antikorupcinį vertinimą. Taip pat ši atmintinė buvo pateikta visiems ARSA darbuotojams į jų darbo elektroninius paštus, todėl daroma pagrįsta išvada, kad savivaldybės darbuotojai yra informuojami apie būtinybę atlikti norminių teisės aktų antikorupcinį vertinimą. Atmintinėje nurodoma kokie norminiai teisės aktai turi būti vertinami, pateikiami visi dokumento valdymo proceso žingsniai.

Žemiau pateikiamas informavimo pavyzdys, kurį 2025 m. birželio 4 d. darbuotojas, atsakingas už norminių teisės aktų projektų antikorupcinį vertinimą, išsiuntė visiems ARSA darbuotojams.

Atsakingas darbuotojas pateikė informaciją, kad 2025 m. atliko 13 norminių teisės aktų antikorupcinių vertinimų, o 2026 m. – 11 vertinimų.

Buvo atlikta 2026 m. surašytų norminių teisės aktų antikorupcinio vertinimo pažymų (Nr. AV-6 – AV-11) peržiūra. Peržiūros tikslas – nustatyti, ar pažymos atitinka formaliuosius reikalavimus (forma, pateikimas, pasirašymas, paskelbimas ir pan.). Atsižvelgiant į tai, buvo taikyta vertinimo matrica, pagrįsta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. kovo 12 d. nutarimu Nr. 243

patvirtintais reikalavimais. Pažymų turinys ir kokybė nebuvo vertinami, kadangi toks vertinimas nepateko į vidaus audito apimtį, tai reikalautų išsamios kiekvienoje pažymoje nurodyto teisės akto analizės.

Vertinimo kriterijai (LRV nutarimas Nr. 243)	ARSA 2026 m. antikorupcinio vertinimo pažymos					
	AV-6	AV-7	AV-8	AV-9	AV-10	AV-11
Vertintojui nebuvo pavesta atlikti jo paties rengto teisės akto projekto antikorupcinio vertinimo	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip
Antikorupcinio vertinimo atlikimo terminai buvo nustatyti laikantis LRV nutarimo Nr. 243 8–9 punktuose nustatytos tvarkos	? ¹	-	-	? ⁶	? ⁶	? ⁶
Pažyma parengta pagal LRV 2014 m. kovo 12 d. nutarimu Nr. 243 patvirtintą formą	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip
Pažymoje nurodytas teisės akto projekto pavadinimas	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip
Pažymoje nurodytas teisės akto projekto tiesioginis rengėjas	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip
Pažymoje užpildyta antikorupcinio vertinimo kriterijų vertinimo dalis	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip
Pažyma pasirašyta antikorupcinį vertinimą atlikusio asmens.	Taip ²	Taip ²	Taip ²	Taip ²	Taip ²	Taip ²
Pažyma pateikta teisės akto projekto tiesioginiam rengėjui	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip
Antikorupcinio vertinimo pažyma kartu su teisės akto projektu pateikta viešojo administravimo subjekto vadovui ar jo įgaliotam asmeniui	Taip ³	-	-	Taip	Taip	Taip
Pažyma paskelbta Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinėje sistemoje (LRS TAIS)	Taip	Taip ⁵	Taip ⁵	Taip ⁵	Taip ⁵	Taip ⁵
Pažyma LRS TAIS paskelbta kartu su teisės akto projektu	Ne ⁴	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip

¹Pažyma Nr. AV-6 surašyta 2026-03-04 „Dėl Alytaus rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2024 m. vasario 28 d. įsakymo Nr. D1-183 „Dėl Alytaus rajono savivaldybės administracijos būsto pritaikymo komisijos sudarymo ir jos darbo reglamento patvirtinimo“ pakeitimo“. 2026 m. kovo 5 d. įsakymo Nr. D1-205 (dėl jo surašyta pažyma) projektas nerengtas. ARSA direktoriaus įsakymų projektai nerengiami, parengiamas įsakymas (neregistruojamas, todėl laikomas projektu) ir teikiamas atlikti antikorupcinį vertinimą el. paštu, įsakymas pasirašomas ir registruojamas tik gavus antikorupcinio vertinimo pažymą.

²Pasirašymo faktas patikrintas ARSA dokumentų valdymo sistemoje „DocLogix“.

³Antikorupcinio vertinimo pažyma pridėta prie įsakymo Nr. D1-205.

⁴Antikorupcinio vertinimo pažyma paskelbta viena, nėra jokių sąsajų su įsakymu Nr. D1-205. Buvo patikrintas ir įsakymas Nr. D1-205, prie jo antikorupcinio vertinimo pažymos taip pat nėra ir nėra jokių nuorodų į pažymą. LRV nutarimo Nr. 243 15 punktas nurodo, kad antikorupcinio vertinimo pažyma pridėdama kaip teisės akto projekto lydimasis dokumentas. Kadangi ARSA direktoriaus įsakymų projektai neregistruojami kaip atskiras dokumentas, tai reikia apsvarstyti galimybę, kad antikorupcinio vertinimo pažymą pridėti prie pačio įsakymo arba ieškoti kitų būdų kaip susieti šiuos dokumentus. Nes LRS TAIS skaitant įsakymą Nr. D1-205 nėra informacijos, kad atliktas jo

antikorupcinis vertinimas, o skaitant antikorupcinio vertinimo pažymą, joje nėra jokios nuorodos į įsakymą.

⁵LR KPI 8 straipsnio 3 dalies nuostata, <...> pažyma pateikiama teisės akto projekto rengėjui ir skelbiama Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinėje sistemoje.

LR KPI 8 straipsnio 1 dalis nustato, kad teisės aktų antikorupcinis vertinimas atliekamas LR Vyriausybės nustatyta tvarka.

LRV nutarimo Nr. 243 (teisės aktų projektų antikorupcinio vertinimo taisyklės) 15 punktas nustato, kad pažyma pridedama kaip teisės akto projekto lydimasis dokumentas ir paskelbiama Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinėje sistemoje.

Turime praktinę situaciją, kai aptariama antikorupcinio vertinimo pažyma TAIS paskelbta du kartus, t. y. pridėta prie teisės akto projekto ir papildomai sistemoje paskelbta kaip atskiras dokumentas; toks veiksmas vertinamas kaip perteklinis ir sukuriantis papildomą administracinę naštą.

LR KPI 8 straipsnio 3 dalis nurodo, kad pažyma turi būti paskelbta TAIS, o 8 straipsnio 1 dalis nustato, kad tai atliekama LRV nustatyta tvarka. LRV yra patvirtinusi atitinkamas taisykles, kurių 15 punktas detalizuoja KPI nuostatą dėl antikorupcinio vertinimo pažymos paskelbimo – pridedama kaip teisės akto projekto lydimasis dokumentas.

⁶Dokumentų valdymo sistemoje „DocLogix“ patikrinus teisės akto projekto Nr. K40-50 (kitų analogiškai) techninę informaciją, nustatyta, kad nėra pavedimo (rezoliucijos) atlikti teisės akto antikorupcinį vertinimą. Darbuotojui, atsakingam už teisės aktų antikorupcinį vertinimą, buvo pavesta „Patikrinti dokumento atitikimą galiojantiems teisės aktams“. Taip pat DVS skiltyje, kurioje nurodomas teisininkas, įrašytas tas pats darbuotojas, atsakingas už teisės akto antikorupcinį vertinimą.

Tokiu atveju susidaro situacija, kai vienas ir tas pats darbuotojas dalyvauja teisės akto projekto teisinio vertinimo procese (teisininko funkcija) ir atlieka šio teisės akto projekto antikorupcinį vertinimą.

Darbuotojo atsakingo už teisės aktų antikorupcinį vertinimą, pareigybės aprašymo (2024-11-19 Nr. D1-1075) 11 punktas nustato, kad jis rengia teisės aktų projektus ir kitus susijusius dokumentus dėl teisės aktų ir administracinių sprendimų įgyvendinimo ir laikymosi priežiūros arba prireikus **koordinuoja teisės aktų projektų** ir kitų susijusių dokumentų dėl teisės aktų ir administracinių sprendimų įgyvendinimo ir laikymosi priežiūros **rengimą**.

Atsižvelgiant į tai, kad nors koordinavimas nėra tapatus teisės akto projekto rengimui, antikorupcinio vertinimo procesas turi būti vykdomas itin skaidriai ir nepriklausomai.

Todėl tokia praktika gali prieštarauti LRV nutarimo Nr. 243 4 punkto nuostatai, pagal kurią vertintojui negali būti pavedama atlikti jo rengto teisės akto projekto antikorupcinio vertinimo.

Pažymėtina, kad tuo atveju, kai, įvertinus galimas rizikas, priimamas sprendimas, jog tas pats darbuotojas koordinuoja teisės akto projekto rengimą ir atlieka jo antikorupcinį vertinimą, tai turi būti aiškiai įforminta per pavedimus (rezoliucijas). Nagrinėjamu atveju pavedimo (rezoliucijos) atlikti antikorupcinį teisės akto projekto vertinimą nėra.

Per ataskaitos projekto aptarimą pateikta papildoma informacija. 2026-03-01 pradėjo veikti registras, kuriame dokumentų susiejimo funkcionalumas jau veikia.

Taip pat gautas paaiškinimas, kad yra situacijų, kai teisės akto projektas neskelbiamas TAIS, tačiau antikorupcinis vertinimas atliekamas. Tokiais atvejais Pažyma paskelbiama atskirai, t. y. nepriedama prie teisės akto projekto.

Šiuo metu nėra praktikos dėl rezoliucijos „Atlikti teisės akto projekto antikorupcinį vertinimą“ rašymo. Siūloma šią nuostatą apsirašyti Dokumentų valdymo tvarkos apraše.

Papildomas pastebėjimas. Vidaus auditorius, atsižvelgdamas į pateiktus argumentus, sutinka, jog gali būti atvejų, kai Pažyma skelbiama atskirai, o ne pridedama prie teisės akto projekto.

Teikiama nuomonė, kad dėl rezoliucijų rašymo turėtų diskutuoti susijusių sričių specialistai ir priimti sprendimus, kurie atitiktų galiojančių teisės aktų nuostatas.

4.3. Dėl LR STT pasiūlymų įgyvendinimo

Vertinimo kriterijai

LR KPI 8 straipsnio 8 dalis nurodo, kad teisės akto projektą parengęs, teisės aktą priėmęs ar jo priėmimą inicijavęs subjektas, gavęs iš Specialiųjų tyrimų tarnybos antikorupcinio vertinimo išvadą, per du mėnesius nuo šios išvados gavimo dienos viešai paskelbia apie tai, kaip atsižvelgta (planuojama atsižvelgti) į pateiktas pastabas ir pasiūlymus, arba, jeigu į pateiktas pastabas ir pasiūlymus neatsižvelgta, nurodo to priežastis ir motyvus. Šią informaciją teisės akto projektą parengęs, teisės aktą priėmęs ar jo priėmimą inicijavęs subjektas paskelbia Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinėje sistemoje ir pateikia Specialiųjų tyrimų tarnybai nuorodą į ją.

ARSA interneto svetainėje paskelbta informacija apie dvi LR STT išvadas ir jose pateiktų pasiūlymų įgyvendinimo pažymas:

- LR STT 2024 m. spalio 1 d. antikorupcinio vertinimo išvada dėl Alytaus rajono savivaldybės teisės aktų, reglamentuojančių kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo lėšų paskirstymą Nr. 4-01-8743;
- LR STT 2025 m. liepos 31 d. antikorupcinio vertinimo išvada dėl savivaldybės administracijoje dirbančių asmenų siuntimo į komandiruotes tvarkos Nr. 4-01-7036.

Patikrinus LRS TAIS, nustatyta, kad per audituojamą laikotarpį LR STT kitų ARSA norminių teisės aktų antikorupcinio vertinimo neatliko.

Vertinamas LR STT pateiktų pasiūlymų įgyvendinimas

2025 m. rugpjūčio 6 d. ARSA parengė ir pateikė LR STT pasiūlymų įgyvendinimo pažymą Nr. K26-3664. **LRS TAIS įgyvendinimo pažyma paskelbta.**

2025 m. lapkričio 10 d. ARSA raštu Nr. K26-5303 „Dėl antikorupcinio vertinimo išvados Nr. 4-01-7036 įgyvendinimo pažymos įvertinimo“ STT pateikė papildomą informaciją (paaiškinimą) apie pasiūlymų įgyvendinimą.

Pastebėtina, kad ARSA papildomų teisinių ar organizacinių veiksmų, susijusių su darbuotojų siuntimo į komandiruotes teisinio reguliavimo keitimu, nesiėmė, nes pateikė informaciją apie jau galiojusį savivaldybės vidaus teisinį reglamentavimą, kuriuo darbuotojų siuntimas į komandiruotes buvo reglamentuotas iki STT atlikto antikorupcinio vertinimo. Atsižvelgiant į tai, darytina prielaida, kad antikorupcinio vertinimo metu STT neturėjo informacijos apie šį reglamentavimą arba jis nebuvo vertinamas kaip savivaldybės specifinė vidaus tvarka.

Vidaus audito išvada: į STT pasiūlymus sureaguota (parengta pasiūlymų įgyvendinimo pažyma) laikantis nustatytų terminų, informacija paskelbta LRS TAIS (pareiga pagal LR KPI) ir viešinama ARSA interneto svetainėje.

5. Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas

Vertinimo kriterijai

LR KPI 10 straipsnio 1 dalis nurodo, kad viešojo sektoriaus subjektas, valdydamas korupcijos riziką, **savo nuožiūra gali atlikti korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą** konkrečioje savo veiklos srityje. Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas gali būti atliekamas viešojo sektoriaus subjekto iniciatyva arba savarankiškos įstaigos ar kito viešojo sektoriaus subjekto, kuriam viešojo sektoriaus subjektas yra pavaldus ir (ar) kurios valdymo sričiai jis yra priskirtas, siūlymu.

ARSA direktoriaus 2024 m. rugsėjo 16 d. įsakymo Nr. D1-856 „Dėl Alytaus rajono savivaldybės administracijos teisės, civilinės metrikacijos ir vidaus administravimo skyriaus nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Skyriaus nuostatai) 6.1.13 papunktyje nurodyta funkcija – <...>**nustato korupcijos pasireiškimo tikimybę**<...>.

ARSA direktoriaus 2024 m. lapkričio 19 d. įsakymo Nr. D1-1075 „Dėl teisės, civilinės metrikacijos ir vidaus administravimo skyriaus vyriausiojo specialisto pareigybės aprašymo patvirtinimo“ 19 punkte nurodyta, „vykdo už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingo asmens pavyzdiniame pareigybės aprašyme, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. gruodžio 29 d. nutarimu Nr. 1155, nustatytas funkcijas”.

LRV nutarimu Nr. 1155 patvirtinto pavyzdinio pareigybės aprašymo 3.1 papunktis nustato, teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka organizuoja ir (ar) atlieka korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą.

LR KPI 23 straipsnio 3 dalis nustato imperatyvią pareigą ARSA direktoriui - viešojo sektoriaus subjekte už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsako vadovas. Atlikdamas šią pareigą, vadovas privalo imtis priemonių, būtinų šiam įstatymui įgyvendinti. Taigi teisės aktas įpareigoja vadovą korupcijos prevencijos srityje veikti aktyviai ir prevenciškai, o ne apsiriboti pasyviu reagavimu į jau atsiradusias situacijas.

Darbuotojas, atsakingas už korupcijos rizikos valdymą, pateikė informaciją, kad paskutinis korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas buvo atliktas 2021 metais.

Pažymėtina, kad ARSA darbuotojas, atsakingas už korupcijos rizikos valdymą, yra pavaldus Skyriaus vedėjui, o ne tiesiogiai ARSA direktoriui (šis klausimas išsamiai aptariamas vertinant darbuotojo nepriklausomumą). Toks pavaldumo modelis gali sudaryti prielaidas, kad darbuotojo veikla pirmiausia orientuojama į kitus, su Skyriaus veikla susijusius darbus, dėl ko korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymui, nebuvo skiriamas pakankamas dėmesys.

Papildomai pažymėtina, kad vyriausiojo specialisto pareigybės aprašyme korupcijos prevencija įvardyta kaip **papildoma**, o ne pagrindinė veiklos sritis, tuo tarpu didžioji dalis darbuotojui priskirtų funkcijų susijusios su teisės aktų rengimu, teisinių ginčų nagrinėjimu, atstovavimu teismuose ir kitomis kasdienėmis, didelės apimties bei terminų reikalaujančiomis užduotimis. Atsižvelgiant į tai, toks pareigybės funkcijų pasiskirstymas sudaro prielaidas, kad korupcijos rizikų valdymui, kaip iniciatyvos ir nuoseklumo reikalaujančiai veiklai, gali būti skiriamas nepakankamas dėmesys.

Vidaus audito išvada: Laikotarpiu nuo 2022 iki 2026 metų nebuvo inicijuotas nė vienas korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas.

Atsižvelgiant į tai, teikiama nuomonė, kad tikslinga imtis aktyvių prevencinių veiksmų korupcijos rizikos valdymo srityje. Todėl siūloma korupcijos prevencijos priemonę – korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą – įtraukti į rengiamą Korupcijos prevencijos priemonių planą.

6. Atsparumo korupcijai lygio nustatymas

Vertinimo kriterijai

LR KPI 12 straipsnio 1 dalis nurodo, kad nustatant atsparumo korupcijai lygį vertinama, kiek ir kokių korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonių yra įdiegta viešojo sektoriaus subjekte, šių priemonių diegimo kokybė ir praktinis pritaikomumas bei jas taikant pasiekti rezultatai. Pagal šiuos korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonių įdiegimo elementus apskaičiuojamas viešojo sektoriaus subjekto atsparumo korupcijai lygis, kuris pagal iš anksto nustatytą skalę gali būti nuo labai žemo iki labai aukšto.

LR KPI 12 straipsnio 2 dalis nurodo, kad savarankiškų įstaigų atsparumo korupcijai lygio nustatymą atlieka pačios įstaigos.

LR KPI 12 straipsnio 4 dalis nurodo, kad atsparumo korupcijai lygio nustatymo rezultatai skelbiami viešojo sektoriaus subjekto ir (ar) savarankiškos įstaigos, kuriai šis subjektas yra pavaldus ir (ar) priskirtas pagal valdymo sritį, interneto svetainėje.

LR KPI 12 straipsnio 6 dalis nurodo, kad atsparumo korupcijai lygio nustatymo metodiką tvirtina Vyriausybė.

Darbuotojas, atsakingas už korupcijos rizikos valdymą, pateikė informaciją, kad ARSA atsparumo korupcijai lygio nustatymas neatliktas.

ARSA interneto svetainėje nurodyta, kad „atsparumo korupcijai lygio nustatymo metodika yra tvirtinama Vyriausybės nutarimu, tačiau šiai dienai Vyriausybė nėra patvirtinusi galutinio metodikos varianto. Atsparumo korupcijai lygio nustatymas šiuo laikotarpiu nėra privalomas, tačiau tai puiki papildoma priemonė pasimatuoti, ar pavyksta pasiekti pokytį korupcijos prevencijos srityje“.

LR KPI 3 straipsnio 2 dalies 1 punktas nurodo, kad vienas iš korupcijos prevencijos uždavinių yra pareiga kurti korupcijai atsparią aplinką, o 12 straipsnio 2 dalis nurodo, kad atsparumo korupcijai lygio nustatymą **atlieka** pačios įstaigos. Tai yra imperatyvios nuostatos, jose nevartojama formuluotė „gali atlikti“, taip pat nenustatyta, kad ši pareiga atsiranda tik LRV patvirtinus metodiką.

Teikiama nuomonė, kad sprendimas apskritai netaikyti vienos iš korupcijos prevencijos priemonių - atsparumo korupcijai lygio nustatymo – negali būti laikomas pagrįstu. LR KPI 12 straipsnio 1 dalyje yra veiksmų, kurių atlikimui metodika nereikalinga, pavyzdžiui, išsiaiškinti kiek ir kokių korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonių yra įdiegta ir kokia jų kokybė.

Kaip teigiamą pavyzdį galima paminėti LRS, kurie vadovaudamiesi tais pačiais teisės aktais imasi aktyvių veiksmų ir įsivertina atsparumo korupcijai lygi (https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=35480&p_k=1&p_t=280067).

Vidaus audito išvada: įstatymas nustato pareigą savarankiškomis įstaigoms vykdyti atsparumo korupcijai vertinimą, o metodikos nebuvimas nepanaikina šios pareigos.

7. Informacijos apie asmenį, siekiantį eiti arba einantį pareigas, pateikimo tvarka

Vertinimo kriterijai

LR KPI 17 straipsnio 5 dalis nurodo, kad į pareigas skiriantis ar teikiantis subjektas patvirtina sąrašą pareigybių, dėl kurių teikiamas prašymas Specialiųjų tyrimų tarnybai pateikti informaciją, ir paskelbia jį savo interneto svetainėje. Į šį sąrašą įtraukiamos visos bent viena iš šio straipsnio 4 dalyje nurodytų požymių atitinkančios pareigybės.

Darbuotojas, atsakingas už korupcijos rizikos valdymą, pateikė informaciją, kad LR KPI 17 straipsnio nuostatų ARSA laikomasi. Nurodyta, kad pareigybių, dėl kurių privaloma teikti informaciją Specialiųjų tyrimų tarnybai, sąrašai yra parengti ir patvirtinti. Pateiktoje informacijoje nurodyta, kad atvejų, kad asmenys būtų skiriami į pareigas nesikreipus į STT ir neįvertinus gautos informacijos, nenustatyta.

- ARS mero 2021 m. gruodžio 30 d. potvarkis Nr. K2-42 „Dėl Alytaus rajono savivaldybės pareigybių, į kurias prieš merui skiriant asmenį teikiamas rašytinis prašymas specialųjų tyrimų tarnybai dėl informacijos apie šias pareigas siekiantį eiti asmenį, sąrašo“;
- ARSA direktoriaus 2022 m. rugsėjo 27 d. įsakymas Nr. D1-991 „Dėl pareigybių, į kurias prieš skiriant asmenį teikiamas rašytinis prašymas specialųjų tyrimų tarnybai dėl informacijos apie šias pareigas siekiantį eiti asmenį, sąrašo patvirtinimo“.

Atlikus patvirtintų pareigybių sąrašų vertinimą, nustatyta, kad į sąrašus įtrauktos visos pareigybės, atitinkančios LR KPI 17 straipsnio 4 dalyje nustatytus požymius. Pažymėtina teigiama praktika, kad įgyvendinant LR KPI 17 straipsnio 5 dalies nuostatas, į pareigybių sąrašą įtrauktos ir kitos pareigybės, neapsiribojant vien įstatyme nustatytais minimaliais kriterijais.

Patvirtinti pareigybių sąrašai, kaip to reikalaujama LR KPI 17 straipsnio 5 dalyje, yra paskelbti ARSA interneto svetainėje.

Vidaus audito išvada: nustatyta, kad Savivaldybėje yra patvirtinti ir interneto svetainėje paskelbti pareigybių, dėl kurių teikiamas prašymas STT pateikti informaciją, sąrašai, laikantis LR KPI 17 straipsnio 5 dalies reikalavimų. Į sąrašus įtrauktos visos pareigybės, atitinkančios LR KPI 17 straipsnio 4 dalyje nustatytus požymius, taip pat kitos pareigybės skiriančio subjekto sprendimu. Vertinimo metu neatitikimų, dėl kitų LR KPI 17 straipsnio nuostatų laikymosi, nebuvo nustatyta.

8. Už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingi subjektai. Šių subjektų nepriklausomumas ir veiklos garantijos

Vertinimo kriterijai

LR KPI 2 straipsnio 12 dalis nurodo, kad **savarankiška įstaiga** yra savivaldybės administracija. 24 straipsnio 1 dalis nustato, kad **savarankiškos įstaigos** steigia už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingus padalinius arba **paskiria už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingus asmenis**. Šie asmenys yra atsakingi už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą savarankiškoje įstaigoje, taip pat savarankiškos įstaigos vadovo ar kito valdymo organo sprendimu – ir savarankiškai įstaigai pavaldžiuose ir (ar) jos valdymo sričiai priskirtuose viešojo sektoriaus subjektuose.

LR KPI 25 straipsnio 1 dalis nustato, kad už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingas subjektas yra tiesiogiai pavaldus ir atskaitingas viešojo sektoriaus subjekto vadovui.

LRV 2021 m. gruodžio 29 d. nutarimas Nr. 1155 „Dėl už korupciją atsparios aplinkos kūrimą atsakingų subjektų pavyzdinių nuostatų ir pareigybės aprašymo patvirtinimo“.

Vertinami Skyriaus nuostatai ir 2024 m. lapkričio 19 d. įsakymas Nr. D1-1075 „Dėl teisės, civilinės metrikacijos ir vidaus administravimo skyriaus vyriausiojo specialisto pareigybės aprašymo patvirtinimo“ (toliau – Pareigybės aprašymas).

Skyriaus nuostatų 6.1.13 papunktyje iš dalies nurodytos funkcijos susiję su korupcijos prevencija, bet trūksta dalies net privalomų funkcijų, kurios numatytos LR korupcijos prevencijos įstatyme ir detalizuotos LRV nutarime Nr. 1155.

Pareigybės aprašymo 4.1 papunktis korupcijos prevenciją nurodo kaip papildomą veiklos sritį, 6.1 papunktis – kaip papildomą veiklos srities specializaciją. Korupcijos prevencijos funkcijos apibrėžtos 19 punkte – vykdo už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingo asmens pavyzdiniame pareigybės aprašyme, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. gruodžio 29 d. nutarimu Nr. 1155, nustatytas funkcijas. Antrame punkte taip pat nurodyta, kad šias pareigas einantis valstybės tarnautojas tiesiogiai pavaldus skyriaus vedėjui.

Vidaus audito išvada: už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingas darbuotojas paskirtas, bet jo nepriklausomumas neužtikrintas ir neužtikrintos veiklos garantijos.

Argumentai: Darbuotojas atsakingas už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą pavaldus skyriaus vedėjui. Vadovaujantis LR KPI 25 straipsnio 1 dalimi nurodytas darbuotojas turi būti pavaldus ir atskaitingas ARSA direktoriui, kuris turi užtikrinti jo veiklos ir organizacinį nepriklausomumą.

Taip pat darbuotojui nustatyta korupcijos prevencijos funkcija nėra pagrindinė funkcija, o papildoma. LR KPI 25 straipsnio 2 dalis nustato, kad už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingo darbuotojo pareigybės aprašymas rengiamas vadovaujantis LRV patvirtintais pavyzdiniais pareigybių aprašymais. Tai reiškia, kad pavyzdinis pareigybės aprašymas yra pagrindinis dokumentas, o prireikus ir esant pagrindui jis gali būti papildomas kitomis funkcijomis.

Teikiama nuomonė, kad ARSA darbuotojas atsakingas už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą, galėtų būti atsakingas ir už visų Savivaldybės įstaigų korupcijos prevenciją.

Atliekant vidaus auditus Savivaldybės įstaigose, nustatyta, kad laikomasi LR KPI reikalavimo paskirti darbuotojui papildomą funkciją (ARSA turi būti pagrindinė, o savivaldybės įstaigose papildoma funkcija) už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą. Tačiau daugumoje atvejų nustatoma, kad ši funkcija įstaigose atliekama tik formaliai, paaiškinama, kad trūksta žmogiškųjų išteklių ir nėra darbuotojų, turinčių reikiamas kompetencijas.

LR KPI 24 straipsnio 1 dalis nustato, kad savarankiškos įstaigos (ARSA) vadovas (direktorius) gali paskirti ARSA darbuotoją atsakingą už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą, vykdyti korupcijos prevencijos funkcijas ir ARSA pavaldžiose ir (ar) jos valdymo sričiai priskirtuose viešojo sektoriaus subjektuose. LR KPI 2 straipsnio 14 dalies 1 punktas nustato, kad savivaldybės įstaigos yra viešojo sektoriaus subjektai.

Paskyrus vieną darbuotoją atsakingu už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą ARSA ir visose Savivaldybės įstaigose, sumažėtų administracinė našta visose įstaigose, nes ši funkcija būtų panaikinta tiems darbuotojams, kurie šiuo metu yra paskirti kiekvienoje įstaigoje. Taip pat būtų užtikrintas korupcijos prevencijos profesionalus valdymas – funkciją atliktų srities profesionalas, kuris galėtų kelti ir papildomas kompetencijas, kad būtų užtikrintas tinkamas korupcijai atsparios aplinkos kūrimas ARSA ir visose Savivaldybės įstaigose.

9. Informavimo apie galimas korupcinio pobūdžio veikas kanalais

Vertinimo kriterijai

LR pranešėjų apsaugos įstatymo 16 straipsnio 1 dalis nustato, kad įstaigose, vadovaujantis Vyriausybės nustatytais sąlygomis, tvarka ir reikalavimais, diegiami vidiniai informacijos apie pažeidimus teikimo kanalai ir užtikrinamas jų funkcionavimas.

LRV 2018 m. lapkričio 14 d. nutarimas Nr. 1133 „Dėl Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymo įgyvendinimo“, kuriuo patvirtintas „Vidinių informacijos apie pažeidimus teikimo kanalų įdiegimo ir jų funkcionavimo užtikrinimo tvarkos aprašas“.

Vertinamas ARSA direktoriaus 2019 m. spalio 9 d. įsakymas Nr. D1-699 „Dėl informacijos apie pažeidimus Alytaus rajono savivaldybės administracijoje teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

3 punkto apimtis per siaura, įstatyme ir LRV apraše nurodytas platesnis asmenų ratas.

6 punkto apimtis per siaura. LRV aprašo 16 punktas nurodo, kad įstaiga imasi reikiamų organizacinių, techninių ir kitų veiksmų, kad būtų įdiegtas vidinis pranešimų kanalas, kuriame informaciją apie pažeidimus galima teikti vienu ar daugiau būdų (asmeniškai kompetentingam subjektui, paštu arba el. paštu, naudojantis interneto platformomis (internetu arba intranetu), telefonu „karštąja linija“ ir pan.).

Nežiūrint to, kad ARSA apraše nenurodyta, bet ARSA interneto svetainėje yra nurodyta ir daugiau informacijos pateikimo kanalų, tarp jų ir telefonas-autoatsakiklis +370 315 27800, kuriuo informaciją galima pateikti asmeniui patogiu metu.

ARSA aprašo 6.2 papunktyje nurodytas el. pašto adresas pranesk@arsa.lt. Testavimo tikslais, nurodytu el. pašto adresu buvo išsiųstas laiškas, kuriame buvo nurodyta, kad atliekama vidaus audito

procedūra – testuojamas kanalo veikimas. Gautas automatinis sistemos atsakymas, kad toksai adresas nerastas.

14 punktas nurodo, kad <...> Informacija laikoma priimta nuo to momento, kai kompetentingas subjektas susipažįsta su informacija apie pažeidimą. Tai yra ARSA informacijos gavimą prilygina susipažinimo momentui, kuris yra subjektyvus ir nekontroliuojamas laike. Įstatymo 4 straipsnio 2 dalis šioje vietoje labai aiškiai nurodo, kad <...> Įstaiga, ne vėliau kaip per 2 darbo dienas nuo informacijos apie pažeidimą gavimo turi pranešti informaciją apie pažeidimą pateikusiam asmeniui apie jo pateiktos informacijos gavimą <...>. 6 straipsnio 1 dalis dar aiškiau nurodo, kad kompetentinga institucija, gavusi pranešimą, ne vėliau kaip per 2 darbo dienas **nuo pranešimo gavimo dienos** praneša informaciją apie pažeidimą pateikusiam asmeniui apie jo pranešimo gavimą.

Informacijos gavimo momentas yra pranešimo gavimo diena.

Analogiška situacija su 15 ir 17 punktais, kurių vienas nurodo, kad informacija užregistruojama jos priėmimo dieną (14 p. priėmimas yra susipažinimo momentas), o pranešėjas informuojamas terminą skaičiuojant nuo užregistravimo momento.

Gavimas ir priėmimas nėra tapačios sąvokos. **Priėmimo ir užregistravimo sąvokų vartojimas vietoje įstatyme vartojamos „gavimo“ sąvokos sudaro prielaidas nukelti įstatyme nustatytų terminų taikymo pradžią ir prieštarauja įstatymo nuostatoms.**

19.3.1 papunktis vertintinas kaip netinkamas. Jame nurodyta, kad informacijos apie pažeidimą procedūra nutraukiama jeigu nepateikta 7 punkte nurodyta privaloma informacija. Tai yra nagrinėjimas gali būti nutrauktas jeigu pranešėjas nepateikia savo asmens duomenų (7.6 papunktis). Įstatymo 3 straipsnio 6 dalis nustato, kad jeigu informaciją apie pažeidimą pateikiantis asmuo informaciją pateikė anonimiškai, šio įstatymo 8 straipsnyje nustatytos apsaugos, skatinimo ir pagalbos priemonės taikomos tais atvejais, kai jo tapatybė buvo atskleista ir būtina jį apsaugoti nuo neigiamo poveikio. Tai yra įstatymas numato galimybę informaciją teikti anonimiškai. Įstatymo 6 straipsnio 7 dalyje yra labai aiškiai nurodyta kada institucija nenagrinėja pranešimo ir šias nuostatas būtina peržiūrėti, siekiant suderinti ARSA aprašo nuostatas su įstatymo reikalavimais.

Yra ir kitų neatitikimų, pvz., 23 punkte nurodyto įstatymo 4 straipsnio dalis pasikeitus, arba kai kurios, vidaus auditoriaus vertinimu svarbios, nuostatos visai neperkeltos į ARSA aprašą. Pateiktos informacijos visuma, sudaro pagrindą daryti išvadą, kad ir pats ARSA aprašas gali turėti korupcijos rizikų.

Vertinant LRV aprašo 14 punkto įgyvendinimą, kuriame nustatyta, kokia informacija turi būti skelbiama komunikavimo kanalais, buvo analizuojama ARSA interneto svetainėje, skiltyje „Praneškite apie korupciją“, pateikta informacija. Nustatyta, kad pagrindinė informacija apie pranešimo teikimo galimybes yra paskelbta ir iš esmės atitinka Aprašo reikalavimus. Tačiau taip pat nustatyta, kad dalis Aprašo 14 punkte nurodytos informacijos nėra pateikta arba pateikta nepakankamai detalai, todėl informacija svetainėje turėtų būti peržiūrėta ir atnaujinta.

Teikiama nuomonė, kad ARSA interneto svetainėje, greta jau paskelbtos informacijos, papildomai paskelbus atnaujintą Aprašą, kuriame būtų visa privaloma informacija, informacijos skelbimas ARSA interneto svetainėje būtų laikomas pakankamu.

ARSA interneto svetainėje, skiltyje „Praneškite apie korupciją“ nurodytas el. pašto adresas korupcijaine@arsa.lt. Testavimo tikslais, šiuo el. pašto adresu buvo išsiųstas laiškas, kuriame buvo nurodyta, kad atliekama vidaus audito procedūra – testuojamas kanalo veikimas. Buvo paprašyta patvirtinti apie laiško gavimą ir pateikti informaciją apie tai, kiek pranešimų vidiniais kanalais gauta nuo 2025 m. sausio 1 d. **Atsakymas negautas.**

Vidaus audito išvada: Informavimo apie galimas korupcinio pobūdžio veikas reglamentavimas ir viešai skelbiama informacija ne visais aspektais atitinka Pranešėjų apsaugos įstatymo ir LRV aprašo reikalavimus. Nustatyti neatitikimai dėl procedūrų apimties, terminų taikymo

bei dalies privalomos informacijos nepaskelbimo, todėl būtina peržiūrėti ir atnaujinti tiek vidaus aprašą, tiek interneto svetainėje skelbiamą informaciją.

Testuojant elektroninio pašto informavimo kanalus, nustatyta, kad jie neveikia.

10. Antikorupcinių elgesio standartų diegimas

Vertinimo kriterijai

LR KPI 13 straipsnio 1 dalis nurodo, kad savarankiška įstaiga privalo turėti antikorupcinio elgesio kodeksą ar taisykles, kuriuose, atsižvelgiant į jos veiklos specifiką, išsamiai nustatomi pagrindiniai darbuotojų skaidrios veiklos ir antikorupcinio elgesio standartai, kuriais siekiama užtikrinti sąžiningumą, atsakingumą, korupcijos netoleravimą, taip pat aprašomi pavyzdiniai galimos korupcinio pobūdžio rizikos atvejai ir darbuotojų veiksmai su jais susidūrus.

Vertinamas ARSA direktoriaus 2022 m. sausio 18 d. įsakymas Nr. D1-71 „Dėl Alytaus rajono savivaldybės administracijos antikorupcinio elgesio kodekso patvirtinimo“.

Kodekso 1, 2–4 ir 7 skyriai reglamentuoja bendrąsias nuostatas, bendruosius etikos principus, etikos vertybes, darbuotojų tarpusavio santykius bei darbuotojų elgesio reikalavimus viešojoje erdvėje (socialiniuose tinkluose), kurių LR KPI tiesiogiai nenumato kaip būtinų antikorupcinio elgesio kodekso elementų. Pažymėtina, kad ir Kodekso 4 punkte, apibrėžiančiame Kodekso paskirtį, nėra tiesiogiai įvardijama korupcijos prevencijos paskirtis. Vis dėlto šių nuostatų įtvirtinimas laikytinas platesnio darbuotojų elgesio reguliavimo sprendimu, galinčiu sudaryti prielaidas korupcijos prevencijos tikslams pasiekti. Tuo tarpu Kodekso 5–6 ir 8–9 skyriai jau tiesiogiai nustato su korupcijos prevencija susijusius reikalavimus – viešųjų ir privačių interesų derinimą, skaidrumo užtikrinimą, elgesį su dovanomis bei atsakomybės taikymą.

Vidaus audito išvada: atlikus Antikorupcinio elgesio kodekso vertinimą nustatyta, kad jis iš esmės atitinka LR KPI 13 straipsnyje nustatytus reikalavimus. Pažymėtina, kad Kodekse reikšminga apimtimi reglamentuojami ir bendrojo etikos kodekso pobūdžio klausimai, o Kodekso paskirties apibrėžime visai neišskiriama antikorupcinė paskirtis, tačiau tai neprieštarauja antikorupcinio elgesio kodekso tikslams ir gali prisidėti prie korupcijos prevencijos Alytaus rajono savivaldybės administracijoje.

Per ataskaitos projekto aptarimą pateikta papildoma informacija. ARSA interneto svetainės skiltyje „Antikorupcinio elgesio standartai“, be Antikorupcinio elgesio kodekso, taip pat yra paskelbtos Valstybinės tarnybinės etikos komisijos Rekomendacinės gairės dėl dovanų ir paslaugų priėmimo apribojimų bei Alytaus rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2025 m. balandžio 30 d. įsakymas Nr. D1-412 „Dėl Alytaus rajono savivaldybės administracijos vidaus tvarkos taisyklių patvirtinimo“. Savivaldybės darbuotojai su šiais dokumentais supažindinti ir vadovaujasi juose nustatytomis nuostatomis.

11. Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo įgyvendinimo vertinimas

Vertinimo kriterijai

LR viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo 4 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų viešojo sektoriaus subjektų ir šio įstatymo 2 straipsnio 5 dalyje nurodytų juridinių asmenų, kuriuose dirba deklaruojantys asmenys, (toliau visi kartu – institucijos ir įstaigos) vadovai ar jų įgalioti asmenys informuoja į pareigas renkamus, priimamus ir skiriamus asmenis ir asmenis, kuriems privaloma deklaruoti privačius interesus kitais pagrindais (deklaruojančio asmens statusą turintis asmuo), apie pareigą pateikti deklaraciją.

LRV nutarimu Nr. 1155 patvirtinto pavyzdinio pareigybės aprašo 2.4 papunktyje nurodyta, kad už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingas darbuotojas organizuoja ir (ar)

atlieka viešojo sektoriaus subjekto darbuotojų viešųjų ir privačių interesų deklaravimo bei viešųjų ir privačių interesų derinimo praktikos kontrolę ir stebėseną.

11.1. Dovanų politika

ARSA Vidaus tvarkos taisyklių 51.5 papunktis nurodo, kad darbuotojams draudžiama priimti dovanas už pareigų vykdymą, jei to nenumato tarptautinis protokolas.

ARSA Antikorupcinio elgesio kodekse labai aiškiai ir išsamiai aprašyta dovanų politika, o VI skyrius nustato elgesio reikalavimus, kai yra siūloma ar duodama dovana ar kyšis.

Vidaus audito išvada: ARSA dovanų politika reglamentuota pakankamai, darbuotojų informavimas apie dovanų ir paslaugų priėmimo apribojimus užtikrintas.

11.2. Viešųjų ir privačių interesų konfliktų prevencija

LR viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad deklaruojantys asmenys, atlikdami tarnybines pareigas, privalo pirmenybę teikti viešiesiems interesams ir vengti interesų konflikto. To paties įstatymo 11 straipsnyje nustatyta pareiga nusišalinti nuo sprendimų rengimo, svarstymo ar priėmimo, jeigu kyla interesų konfliktas.

ARSA Antikorupcinio elgesio kodekso 6.4 papunktis nustato pareigą darbuotojams vengti viešųjų ir privačių interesų konflikto ir elgtis taip, kad nekiltų tokio konflikto regimybės. Kodekso 6.5 papunktis nustato pareigą nedelsiant informuoti tiesioginį vadovą apie kilusį interesų konfliktą ir nusišalinti nuo tolesnių sprendimų priėmimo procedūrų. Kodekso 6.6 papunktis nustato, kad darbuotojai privalo vykdyti išankstines rašytines rekomendacijas dėl nusišalinimo nuo interesų konfliktą sukeliančių veiksmų ar sprendimų.

ARSA Vidaus tvarkos taisyklių 51.12 papunktis nustato, kad darbuotojams draudžiama sudaryti sąlygas viešųjų ir privačių interesų konfliktui atsirasti.

ARS mero 2025 m. spalio 28 d. potvarkis Nr. K2-512 „Dėl pareigybių, kurias einantys asmenys privalo deklaruoti privačius interesus, sąrašo patvirtinimo“.

ARSA direktoriaus 2025 m. spalio 27 d. įsakymas Nr. D1-992 „Dėl pareigybių, kurias einantys asmenys privalo deklaruoti privačius interesus, sąrašo patvirtinimo“.

ARSA interneto svetainėje adresu <https://www.arsa.lt/administracine-informacija/korupcijos-prevencija/viesuju-ir-privaciu-interesu-derinimas/1107> paskelbta informacija apie viešųjų ir privačių interesų derinimą, kurioje:

- pateikiamos Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatyme vartojamos sąvokos (interesų konfliktas, viešieji ir privatūs interesai, artimi asmenys);
- aiškiai nurodyta, kad privačių interesų deklaravimas nėra vienkartinis veiksmas, o nuolatinė pareiga;
- detalizuota, kokiais atvejais privaloma deklaruoti privačius interesus (įmonių ryšiai, sandoriai virš 3 000 Eur, dalyvavimas organizacijose, viešieji pirkimai ir kt.);
- nurodyta, kad privačių interesų deklaracijos teikiamos Privačių interesų registre PINREG;
- nustatyti konkretūs deklaracijų pateikimo ir tikslinimo terminai (per 30 kalendorinių dienų);
- pabrėžta pareiga kilus interesų konfliktui – pranešti ir nusišalinti.

Taip pat pateikiama informacija apie sprendimus nepriimti pareikšto nusišalinimo ir ARS dirbančių politikų ir administracijos darbuotojų, užimančių vadovaujančias pareigas, viešų ir privačių interesų deklaracijos.

Pažymėtina, kad darbuotojas atsakingas už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą vykdo ir asmeninį informavimą (priminimą). Žemiau pateikiamas laiško fragmentas, kuriuo 2025 metų balandžio 9 d. visi ARSA darbuotojai buvo informuojami apie privačių interesų deklaravimą ir pateikiama aiški ir išsami informacija.

DĖL PRIVAČIŲ INTERESŲ DEKLARAVIMO

Irma Jestremskienė
Kam: Visi

Noriu visiems priminti apie pareigą laikų ir sąžiningai deklaruoti privačius interesus.

Privačių interesų deklaravimas nėra metinis – jis tęstinis. Tai reiškia, kad deklaracija yra pildoma ar tikslinama nuolat vos tik atsiradus naujų deklaruotinų duomenų.

Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatyme yra išskirtos 4 asmenų, kuriems nustatyta pareiga deklaruoti privačius interesus, kategorijos. Žinodami jas suprasite, ar įstatymas Jums taikomas visa apimtimi, ar tik iš dalies. Tai tiesiogiai susiję su Jums taikoma atsakomybe dėl interesų deklaravimo, nusišalinimo, dovanų gavimo ir pan.

PRIVAČIUS INTERESUS DEKLARUOJANTYS ASMENYS		
Valstybės tarnyboje dirbantys asmenys (1 kategorija)	Kiti deklaruojantys asmenys (2 kategorija)	Asmenys, ketinantys eiti pareigas (3 ir 4 kategorijos)
- Valstybės politikai - Valstybės pareigūnai - Valstybės tarnautojai - Valstybės ir savivaldybių įmonių, biudžetinių įstaigų ir šių juridinių asmenų struktūrinių padalinių vadovai ir jų pavaduotojai ir kt.	- Asmenys, dalyvaujantys pirkimų procedūrose - Valstybės politikų visuomeniniai konsultantai, padėjėjai, patarėjai - Valstybės ar savivaldybių įmonių valdybų nariai ir kt.	- Kandidatai į politikų pareigas (3 kategorija) - Pretendentai į valstybinę tarnybą (4 kategorija)

• Valstybinėje tarnyboje dirbantys (1 kategorija) bei kitas pareigas einantys deklaruojantys asmenys (2 kategorija) deklaraciją, pradėję eiti pareigas, privalo pateikti nedelsiant, bet **ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų**.

Vidaus audito išvada: ARSA yra užtikrinama viešųjų ir privačių interesų konfliktų prevencija. Parengti asmenų, privalančių deklaruoti privačius interesus, sąrašai, pateikta pakankamai informacijos, kaip ir kur pateikti deklaracijas, vykdomas darbuotojų papildomas informavimas (priminimas) apie pareigą deklaruoti, o kilus interesų konfliktui – pranešti ir nusišalinti.

12. Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas vykdant deleguotas funkcijas žemės ūkio srityje

2025 m. gruodžio 29 d. iš Nacionalinės mokėjimų agentūros prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – NMA) gautas el. laiškas Nr. K27-7970, kuriame nurodyta, kad NMA, užtikrindama deleguotų funkcijų kontrolę, atliko ARSA atitikties tikrinimo monitoringą pagal Žmoniškųjų išteklių standarto (sąžiningumo kriterijų) reikalavimus. Laiške nurodyta, kad ARSA buvo pateikusi informaciją, jog atlikti su deleguotų funkcijų vykdymu susijusios veiklos korupcijos rizikos valdymo vertinimą netikslinga.

NMA atkreipia dėmesį į pasirašytą Sutartį ir nurodo, kad **vadovaujantis LR korupcijos prevencijos įstatymo 11 straipsniu**, kuris nustato, kad viešuosiuose juridiniuose asmenyse, kaip jie apibrėžti Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatyme, **korupcijos rizikos valdymo vertinimas planuojamas ir atliekamas Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo nustatyta tvarka** <...>.

Laiške prašoma informuoti ARSA Centralizuoto vidaus audito skyrių ir pateikti informaciją NMA Kokybės skyriui apie tai, ar per pastaruosius trejus metus ARSA buvo atliktas korupcijos rizikos valdymo vertinimas. Jeigu toks vertinimas nebuvo atliktas, prašoma nurodyti, kada planuojama jį atlikti. Jei vertinimas buvo atliktas, prašoma pateikti atitinkamų dokumentų kopijas.

Remiantis pateikta informacija ir ARSA Teisės, civilinės metrikacijos ir vidaus administravimo skyriaus darbuotojo, atsakingo už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą, prašymu, buvo priimtas sprendimas ARSA atlikti prašomą vidaus auditą, kurio metu atliekamas ir deleguotųjų funkcijų procedūrų galimas korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimas.

Seniūnijų pateikta informacija

2026-03-26 elektroniniu laišku buvo kreiptasi į visų ARSA seniūnijų seniūnus, prašant pateikti informaciją apie deleguotų funkcijų vykdymą žemės ūkio srityje. Seniūnijų buvo prašoma laisva forma aprašyti deleguotas funkcijas vykdančių darbuotojų darbo organizavimą, veiklos procesą nuo intereso registravimo iki sprendimo priėmimo, taikomus teisės aktus, vidaus kontrolės, sąžiningumo ir etikos užtikrinimo priemonės bei konkrečias korupcijos prevencijos priemones, įskaitant viešųjų ir privačių interesų konfliktų valdymą.

Atsakymus pateikė visos ARSA 11 seniūnijų. Žemiau pateikiamas iš visų seniūnijų gautos informacijos apibendrinimas.

Darbo organizavimo praktika seniūnijose

Seniūnijose deleguotas funkcijas žemės ūkio srityje vykdo vyresnieji specialistai pagal patvirtintus pareigybių aprašymus. Darbuotojai paprastai yra pavaldūs seniūnui, tačiau vykdydami deleguotas funkcijas bendradarbiauja su ARSA Komunalinio ir žemės ūkio skyriumi, Žemės ūkio duomenų centru bei Nacionaline mokėjimo agentūra. Dalis seniūnijų nurodo, kad tas pats darbuotojas vykdo ir kitas funkcijas (dokumentų registravimas, gyventojų aptarnavimas ir kt.), o pasėlių deklaravimo laikotarpiu siekiama šį darbuotoją maksimaliai atlaisvinti nuo kitų užduočių.

Nemunaičio seniūnijoje žemės ūkio specialisto pareigybės nėra. Alovės seniūnijos darbuotojas pavaldus ARSA Komunalinio ir žemės ūkio skyriaus vedėjui.

Veiklos procesas nuo intereso užsiregistravimo iki sprendimo priėmimo

Interesantų priėmimas, siekiant valdyti srautus, dažniausiai organizuojamas išankstinės registracijos principu (telefonu, rečiau – el. paštu ar atvykus). Atvykus neregistruotam interesantui, jei leidžia situacija, jisai priimamas iš kart, o jeigu yra eilė registruotų interesantų, tai registruojamas kitam laisvam laikui. Interesantai pateikia asmens tapatybės dokumentus ir žemės valdymo teisę patvirtinančius dokumentus (nuosavybės, nuomos, panaudos ir kt.). Paraiškų pildymo metu pareiškėjai aktyviai dalyvauja procese: nurodo veiklas, stebi laukų „įbraižymą“, informuojami apie galimus ribojimus ir sankcijas. Daugelyje seniūnijų taikoma praktika, kai klientui suteikiama galimybė matyti tik savo duomenis (papildomas monitorius).

Nustačius galimus neatitikimus (pvz., jau deklaruotus plotus), prašoma papildomų dokumentų arba situacija derinama su kitais asmenimis ar institucijomis. Paraiškos patvirtinamos, spausdinamos, pareiškėjai pasirašo paraiškoje ir registracijos žurnaluose.

Taikomi teisės aktai

Pagrindiniais teisės aktais nurodomi LR žemės ūkio ministro įsakymai, reglamentuojantys pasėlių ir kitų žemės ūkio naudmenų deklaravimą, sankcijų taikymą ir deklaravimo terminus.

Taip pat nurodomi ARSA direktoriaus įsakymai dėl seniūnijų nuostatų, vidaus tvarkos taisyklių, antikorupcinio elgesio kodekso ir pareigybių aprašymų.

Dalis seniūnijų papildomai mini bendruosius teisės aktus: Viešojo administravimo įstatymą, Vietos savivaldos įstatymą, Korupcijos prevencijos įstatymą, Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymą.

Vidaus kontrolės priemonės

Vidaus kontrolė dažniausiai grindžiama aiškiai apibrėžtomis darbuotojų funkcijomis ir atsakomybėmis, dokumentų ir paraiškų registravimu informacinėse sistemose bei popieriniuose registruose, taip pat pateiktų dokumentų vertinimu, siekiant užtikrinti sprendimų pagrįstumą.

Kai kurios seniūnijos papildomai mini ir kitas kontrolės priemones, tokias kaip ribota prieiga prie registų, metiniai darbuotojų veiklos vertinimai, testavimas ir mokymai.

Be to, vidaus kontrolė užtikrinama seniūno vykdoma priežiūra ir kontrole.

Sąžiningumo, etikos ir korupcijos prevencijos priemonės

Seniūnijų pateiktuose atsakymuose nurodoma, kad deleguotas funkcijas vykdančys darbuotojai yra supažindinti su etikos normomis ir privalo laikytis nešališkumo bei objektyvumo principų. Taip pat minimas konfidencialumo užtikrinimas, įskaitant konfidencialumo pasižadėjimus ir informacijos neatskleidimą tretiesiems asmenims. Dalis seniūnijų aiškiai nurodo, kad vadovaujasi ARSA antikorupcinio elgesio kodeksu.

Dažniausiai įvardijamos korupcijos prevencijos priemonės apima viešųjų ir privačių interesų deklaravimą bei galimų interesų konfliktų aptarimą su vadovu, darbuotojo nusišalinimą sprendžiant su juo susijusius klausimus. Pareiškėjų tapatybės ir teisės į deklaruojamus plotus tikrinimą, pareiškėjų informavimą apie galimus ribojimus ir sankcijas, taip pat pareiškėjų dalyvavimą procese, siekiant užtikrinti skaidrumą.

Kai kurios seniūnijos papildomai pažymi, kad nebuvo gauta skundų ar pranešimų dėl netinkamo darbuotojų elgesio.

Korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimas

Vertinimo pagrindai ir kriterijai

LR STT direktoriaus 2021 m. lapkričio 30 d. įsakymas Nr. 2-246 „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos rekomendacijų patvirtinimo“ (toliau – Rekomendacijos).

ARSA ir Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – NMA) 2025 m. kovo 5 d. Bendradarbiavimo ir duomenų teikimo sutartis Nr. TP11-56 / SUT-184 (toliau – Sutartis).

Vadovaujantis Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos rekomendacijų 14 punktu, sudaromas nustatytų galimų korupcijos rizikų sąrašas, įvertinamas kiekvienos rizikos poveikio ir pasireiškimo tikimybės lygis, o rizikos suskirstomos pagal svarbą, taikant matricos metodą.

Vertinant nustatytų rizikų poveikio lygį, vadovaujamosi Rekomendacijų 15 punkto nuostatomis, atsižvelgiant į galimą (hipotetinį) rizikų poveikį Savivaldybės veiklai, reputacijai, pasitikėjimui ja, finansiniams ištekliams bei veiklos tęstinumui, o galutinis rizikos lygis nustatomas pagal aukščiausią nustatytą poveikio požymį.

Nustatytų rizikų lygis apskaičiuojamas pagal formulę $R = T \times P$ (R – rizika, T – tikimybė, P – poveikis). Matricoje rizikų suskirstymas pagal svarbą žymimas spalvomis nuo žalios (nereikšmingas) iki raudonos (labai didelis).

Korupcijos pasireiškimo galimų rizikų identifikavimą, jų tikimybės ir poveikio vertinimą atlikau kartu su ARSA Teisės, civilinės metrikacijos ir vidaus administravimo skyriaus darbuotoju, atsakingu už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą.

Eil. Nr.	Galimos rizikos (matricos metodas)	Tikimybė (1-5)	Poveikis (1-5)	Rizikos lygis (tikimybė x poveikis)
I DALIS. Bendrosios korupcijos rizikų vertinimo nuostatos (pagal STT 2021 m. lapkričio 30 d. rekomendacijas Nr. 2-246)				
1	Vidaus teisės aktų, reglamentuojančių deleguotų funkcijų veiklos sritį ir (ar) procedūras, galimas nepriėmimas, nesuderinamumas su aukštesnės teisinės galios teisės aktais ir (ar) perteklinis reglamentavimas (27.1, 27.3 ir 27.4 p.).	1	3	3
2	Nepakankamai detalizuotas analizuojamų ŽŪM paramos administravimo procedūrų reglamentavimas, sudarantis prielaidas per plačiai darbuotojų diskrecijai ir skirtingai taikymo praktikai (27.2 p.).	1	2	2
3	Nepakankamai aiškus darbuotojų įgaliojimų, kompetencijų ir funkcijų paskirstymas, kontrolės (priežiūros) atskyrimas ir su tuo susijusių reikalavimų laikymasis (27.5 ir 27.6 p.).	1	3	3
4	Deleguotų funkcijų administravimo procedūros gali būti pradedamos nesilaikant teisės aktuose nustatytų teisinių pagrindų, kriterijų ir vienodo pateiktų dokumentų vertinimo (27.7–27.10 p.).	2	3	6
5	Taikomos vidaus kontrolės ir korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonės bei jų taikymo ir trūkumų šalinimo sistema gali būti nepakankamos laiku nustatyti, užkardyti ir pašalinti veiklos neatitiktis (27.18–27.20 p.).	3	2	6
II DALIS. Specifinių veiklos rizikų vertinimas pagal LR ŽŪM taisykles Nr. 3D-92				
6	Seniūnijos darbuotojas nepatikrins sertifikuotos sėklos išsigijimą patvirtinančių dokumentų (Taisyklių 52.6 p.).	2	4	8
7	Seniūnijos darbuotojas nepatikrins visų dokumentų ir juose nurodytų sąlygų, reikalingų pagrįsti išsigijimą, įrengimą ir deklaravimą (28 ir 60.8 p.).	2	4	8
8	Seniūnijos darbuotojas, prieš pradėdamas darbą su pareiškėju ar jo atstovu, neįsitikins pareiškėjo asmens tapatybe ir (ar) teisėtu atstovavimo pagrindu (Taisyklių 90.1.3–90.1.7 p.).	4	1	4
9	Seniūnijos darbuotojas, padėdamas pildyti Paraišką PPIS iš pareiškėjo pateiktų duomenų, gali daryti nepagrįstą įtaką deklaruojamų duomenų turiniui (90.4 ir 90.6 p.).	3	3	9
10	Seniūnijos darbuotojas, įvesdamas arba keisdamas pareiškėjo duomenis PPIS ir patvirtindamas paraišką, bus laikomas atsakingu už deklaruojamų duomenų turinio teisingumą (Taisyklių 90.6 ir 93.1 p.).	1	4	4

11	Seniūnijos darbuotojas, priimdamas pavėluotą Paraišką ir įvesdamas jos duomenis į PPIS, nepaprašys pateikti vėlavimo priežastį pagrindžiančių dokumentų ir jų neišsiųs Agentūrai (NMA) (Taisyklių 92 p.).	3	1	3
III DALIS (kita)				
12	ARSA vidaus norminių teisės aktų, reglamentuojančių vidaus tvarką, etišką elgesį ir vidaus kontrolę, nebuvimas.	1	3	3
13	ARSA darbuotojai, vykdydami deleguotas funkcijas, nesilaikys galiojančių vidaus norminių teisės aktų, susijusių su vidaus tvarka, etika ir vidaus kontrole.	2	3	6
14	ARSA deleguotųjų funkcijų vykdymas neatitinka sąžiningumo, etikos ir žmogiškųjų išteklių standarto kriterijų (Sutarties 3.4 p.).	1	5	5
Viso:				70

Bendras rizikos lygis	Atitinkamas balų skaičius	Vidaus audito dažnumas
Labai mažas	14-81	Savo nuožiūra
Mažas	82-148	Kas 36-42 mėn.
Vidutinis	149-216	Kas 25-35 mėn.
Didelis	217-283	Kas 19-24 mėn.
Labai didelis	284-350	Kas 12-18 mėn.

Vidaus audito išvada: Įvertinus ARSA seniūnijų nuostatus, darbuotojų pareigybių aprašymus, seniūnijų pateiktą informaciją, pokalbius su darbuotojais, atliekančiais deleguotas funkcijas, ir atlikus galimų korupcijos tikimybės rizikų vertinimą daroma pagrįsta ir argumentuota išvada, kad ARSA seniūnijose deleguotų funkcijų žemės ūkio srityje vykdymo procesai yra iš esmės vienodi, grindžiami teisės aktuose nustatytais procedūromis ir taikant pagrindines vidaus kontrolės bei korupcijos prevencijos priemones. Bendras deleguotų funkcijų vykdymo rizikos lygis vertintinas kaip labai mažas, o šių funkcijų vykdymas laikytinas atitinkančiu sąžiningumo, etikos ir žmogiškųjų išteklių standarto kriterijus.

III. VIDAUS KONTROLĖS SISTEMOS VEIKIMAS IR JOS ĮVERTINIMAS

Vidaus kontrolės vertinimas atliekamas vadovaujantis LR vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo 7 str. 4 d. vidaus auditoriai vertina vidaus kontrolę viešajame juridiniame asmenyje ir teikia viešojo juridinio asmens vadovui rekomendacijas, dėl vidaus kontrolės tobulinimo, konsultuoja viešojo juridinio asmens vadovą, viešojo juridinio asmens administracijos padalinių ir (ar) viešajam juridiniam asmeniui pavaldžių ir (arba) atskaitingų viešųjų juridinių asmenų vadovus vidaus kontrolės klausimais. Įstatymo 4 str. 3 d. nurodyta, kad **vidaus kontrolė viešajame juridiniame asmenyje įgyvendinama vadovaujantis šiuo įstatymu, laikantis viešojo juridinio asmens vadovo nustatytos vidaus kontrolės politikos**. Vidaus kontrolės įgyvendinimo viešajame juridiniame asmenyje tvarką pagal šio straipsnio nuostatas nustato finansų ministras.

LR finansų ministro 2020 m. birželio 29 d. įsakymas Nr. 1K-195 „Dėl vidaus kontrolės įgyvendinimo viešajame juridiniame asmenyje.

Vertinant vidaus kontrolę vadovaujamosi Rekomendacinėmis, viešojo sektoriaus subjektams, vidaus kontrolės sukūrimo, veikimo ir tobulinimo, jos vertinimo gairėmis (2014 m.).

Vidaus kontrolė – tai kompleksinis procesas, kurį įgyvendina organizacijos vadovybė bei darbuotojai, kuris skirtas nustatyti rizikos veiksnius ir nuosaikiai užtikrinti, kad tvarkingai, etiškai, taupiai, rezultatyviai ir efektyviai būtų įgyvendinta organizacijos misija ir bendrieji tikslai.

Vadovaujantis Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo 6 straipsniu reikalinga įvertinti šiuos vidaus kontrolės elementus: kontrolės aplinką; rizikos vertinimą; kontrolės veiklą; informavimą ir komunikaciją; stebėseną.

13. Kontrolės aplinka

Teisės, civilinės metrikacijos ir vidaus administravimo skyrius (toliau – Skyrius) pateikė informaciją. Kontrolės aplinka korupcijos prevencijos srityje Alytaus rajono savivaldybės administracijoje įgyvendinama vadovaujantis Alytaus rajono savivaldybės administracijos struktūra, Alytaus rajono savivaldybės administracijos valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybių sąrašą, įvertinant valstybės tarnautojų ir darbuotojų kompetenciją ir pan.

Alytaus rajono savivaldybės administracijoje yra patvirtinta Teisės, civilinės metrikacijos ir vidaus administravimo skyriaus vyr. specialisto pareigybės aprašymas, kuriame numatyta, kad vykdo už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingo asmens pavyzdiniame pareigybės aprašyme, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. gruodžio 29 d. nutarimu Nr. 1155, nustatytas funkcijas. Šioje srityje jis tiesiogiai pavaldus administracijos direktoriui.

Alytaus rajono savivaldybės administracijoje yra patvirtintos Alytaus rajono savivaldybės administracijos vidaus tvarkos taisyklės (Alytaus rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2025 m. balandžio 30 d. įsakymas Nr. D1-412 „Dėl Alytaus rajono savivaldybės administracijos vidaus tvarkos taisyklių patvirtinimo“ <https://teisineinformacija.lt/arsa/document/4665?version=1> nustatančios darbuotojų teises ir pareigas. Darbuotojai privalo tinkamai atlikti pareigybės aprašyme nustatytas funkcijas ir pareigas, laiku atlikti pavedamas užduotis.

Pareigybių aprašymai, taisyklės, teisės aktai suformuoja aiškias nuostatas funkcijų atlikimui. Valstybės tarnautojas žino savo pareigas, atsakomybę.

Alytaus rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2022 m. sausio 18 d. įsakymu Nr. D1-71 „Dėl Alytaus rajono savivaldybės administracijos antikorupcinio elgesio kodekso patvirtinimo“ <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/f928f400790911ec993ff5ca6e8ba60c> yra patvirtintas Alytaus rajono savivaldybės administracijos antikorupcinio elgesio kodeksas. Įstaigos valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis laikosi profesinio elgesio principų ir taisyklių.

Vertinimo kriterijai

LR finansų ministro 2020 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. 1K-195 „Dėl vidaus kontrolės įgyvendinimo viešajame juridiniame asmenyje“ (toliau - LR FM aprašas) 2.1 p. nurodyta, kad viešieji juridiniai asmenys nusistato vidaus kontrolės politiką pagal šio įsakymo 1 punktu patvirtintą Vidaus kontrolės įgyvendinimo viešajame juridiniame asmenyje tvarkos aprašą, atsižvelgdami į savo veiklos ypatumus ir veiklą reglamentuojančius įstatymus bei kitus teisės aktus.

LR FM aprašo 5 p. nustatyta, kad viešojo juridinio asmens vadovo nustatoma ir tvirtinama vidaus kontrolės politika turi apimti:

- 5.1. viešojo juridinio asmens veiklą reglamentuojančių įstatymų ir kitų teisės aktų sąrašą;
- 5.2. vidaus kontrolės principus;
- 5.3. vidaus kontrolės elementus;

5.4. nuorodas į viešojo juridinio asmens dokumentus (nuostatus, pareigybių aprašymus ir kitus dokumentus), kuriuose nustatytos vidaus kontrolės dalyvių pareigos ir atsakomybė;

5.5. vidaus kontrolės įgyvendinimą viešajame juridiniame asmenyje reglamentuojančių dokumentų (tvarkos aprašų, taisyklių, instrukcijų ir kitų dokumentų) sąrašą;

5.6. vidaus kontrolės analizės ir vertinimo aprašymą;

5.7. vidaus kontrolės politikos keitimo (tobulinimo) aprašymą.

Vertinamas ARSA direktoriaus 2020 m. gruodžio 31 d. įsakymas Nr. D1-1473 „Dėl Alytaus rajono savivaldybės administracijos vidaus kontrolės politikos nustatymo ir Alytaus rajono savivaldybės administracijos vidaus kontrolės politikos aprašo patvirtinimo“ (toliau – ARSA aprašas). ARSA aprašo 13 ir 14 punktuose numatyti vidaus kontrolės elementai susiję su korupcijos prevencija.

13 punktas nurodo, kad rizikos vertinimą apibūdina rizikos veiksnių nustatymas (įskaitant korupcijos riziką), rizikos veiksnių analizė ir vertinimas, toleruojamos rizikos nustatymas, reagavimo į riziką numatymas (rizikos valdymo būdų parinkimą). Atliekant korupcijos prevencijos veiklą, Savivaldybės administracijoje Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatyme numatyta tvarka atliekamas korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas.

14 punktas nurodo, kad kontrolės veiklą apibūdina kontrolės priemonių parinkimas ir tobulinimas, technologijų naudojimas, politikų ir procedūrų taikymas. Savivaldybės administracijos veikla organizuojama taip, kad būtų tinkamai atskirtos darbuotojų funkcijos, stengiantis užtikrinti galimų interesų konfliktų, sukčiavimo, korupcijos apraiškų, tyčinių klaidų bei kitų neteisėtų veikų pasireiškimų tikimybės sumažinimą ir (arba) fiksavimą laiku.

ARSA aprašo prieduose nurodyti teisės aktai, kurie susiję su korupcijos prevencija:

LR korupcijos prevencijos įstatymas;

Lietuvos Respublikos Seimo 2015 m. kovo 10 d. nutarimas Nr. XII-1537 „Dėl Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija 2015–2025 metų programos patvirtinimo“;

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. kovo 12 d. nutarimas Nr. 243 „Dėl teisės aktų projektų antikorporacinio vertinimo taisyklių patvirtinimo“;

Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymas Nr. 2-170 „Dėl valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“;

Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2014 m. balandžio 3 d. įsakymas Nr. 2-100 „Dėl valstybės įstaigos korupcijos prevencijos programos rengimo rekomendacijų patvirtinimo“;

Alytaus rajono savivaldybės tarybos 2020 m. birželio 23 d. sprendimas Nr. K-98 „Dėl Alytaus rajono savivaldybės antikorporacijos komisijos nuostatų patvirtinimo“;

Alytaus rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 m. gruodžio 28 d. įsakymas Nr. D1-1162 „Dėl korupcijos prevencijos klausimyno tvirtinimo“;

Alytaus rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2012 m. birželio 1 d. įsakymas Nr. D1-383 „Dėl įpareigojimo teisės aktų rengėjams teikti skelbti savivaldybės interneto tinklalapyje savivaldybės institucijų norminius teisės aktus ir jų projektus bei teisės aktų projektus, kuriuos vertinant antikorporciniu požiūriu nustatytas aukštas korupcijos pasireiškimo rizikos lygis“.

Į ARSA galimų veiklos rizikos veiksnių sąrašą įtraukta korupcijos rizika.

Vertinant pateiktos informacijos visumą, galima daryti išvadą, kad korupcijos prevencijos srityje yra aiškiai nustatytos taisyklės (struktūra, pareigybių aprašymai, vidaus tvarkos taisyklės,

antikorupcinio elgesio kodeksas, vidaus kontrolės politika ir t.t.), reguliuojančios vadovybės santykius su darbuotojais.

Skyriaus pateikta informacija, kad darbuotojas, kuris atsakingas už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą, pavaldus tiesiogiai ARSA direktoriui, neatitinka tikrovės. Šio darbuotojo pareigybės aprašyme (2024-11-19 Nr. D1-1075) nurodyta, kad jisai tiesiogiai pavaldus skyriaus vedėjui. Taip pat Skyriaus nuostatų (2024-09-16 Nr. D1-856) 6.1.13 papunktyje numatytos funkcijos, kurios susiję su korupcijos prevencija, labai aiškiai apibrėžta, kad rengia dokumentus ir teikia ARSA direktoriui. Šis klausimas išsamiau bus išnagrinėtas vertinant šio darbuotojo veiklos nepriklausomumą.

Atkreiptinas dėmesys, kad dalis teisės aktų nurodytų ARSA apraše, negalioja:

LRS 2015 m. kovo 10 d. nutarimas Nr. XII-1537 negalioja nuo 2022-07-08;

LR STT direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymas Nr. 2-170 negalioja nuo 2022-01-01;

LR STT direktoriaus 2014 m. balandžio 3 d. įsakymas Nr. 2-100 negalioja nuo 2022-01-01;

ARSA direktoriaus 2012 m. birželio 1 d. įsakymas Nr. D1-383 šiandien nebeaktualus pagal turinį ir taikymą, jisai grindžiamas pasibaigusiais 2012–2014 m. korupcijos prevencijos planavimo dokumentais ir nustato savivaldybės norminių teisės aktų bei jų projektų skelbimą savivaldybės interneto svetainėje. LR teisėkūros pagrindų ir Korupcijos prevencijos įstatymų teisinis reguliavimas ir vartojamos sąvokos iš esmės pasikeitę, todėl šio įsakymo nuostatos nebeatitinka galiojančio teisinio reguliavimo.

Daroma pagrįsta išvada, kad ARSA vidaus kontrolės politikoje nurodyti teisės aktai jau pasenę arba negaliojantys. Vien tik peržiūrėjus su korupcijos prevencija susijusios teisės aktus, nustatyta, kad vadovaujamosi negaliojančiais arba neatitinkančiais teisės aktais.

Vidaus audito išvada: Nurodyti norminiai teisės aktai sudaro kontrolės aplinkos pagrindą, apibrėžia darbuotojų pareigas, atsakomybę ir profesinio elgesio principus. Tačiau kartu nustatyta, kad dalis šių dokumentų nėra periodiškai peržiūrimi ir atnaujinami, ypač teisės aktų aktualumo aspektu, nors tai yra esminė kontrolės aplinkos palaikymo sąlyga pagal LR FM aprašo Nr. 1K-195 6 punktą, kuriame nustatyta, kad vidaus kontrolės politikos turinys turi būti nuolat peržiūrimas ir atnaujinamas, atsižvelgiant į kintančias veiklos ir teisinio reguliavimo sąlygas.

14. Rizikos vertinimo vertinimas

Rizikos vertinimo principai: rizikos veiksmų nustatymas (įskaitant korupcijos riziką); rizikos veiksmų analizė; toleruojamos rizikos nustatymas; reagavimo į riziką numatymas (rizikos mažinimas, rizikos perdavimas, rizikos toleravimas, rizikos vengimas).

Vertinimo kriterijai

LR vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo 4 str. 1 d. siekiant viešajam juridiniam asmeniui strateginiuose planavimo dokumentuose numatytų tikslų, **turi būti nustatomi ir analizuojami rizikos veiksniai** ir kuriama vidaus kontrolė <...>.

Korupcijos rizikos valdymas – viešojo sektoriaus subjekto **vidaus kontrolės sudedamoji dalis**, apimanti korupcijos rizikos veiksmų nustatymą, įvertinimą ir priemonių, kurios mažina korupcijos riziką, parinkimą, jų įgyvendinimą, pasiektų rezultatų vertinimą (LR KPI 2 str. 7 d.).

LR FM 2020 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. 1K-195 „Dėl vidaus kontrolės įgyvendinimo viešajame juridiniame asmenyje“ 15.1 p. rizikos veiksmų nustatymas – nustatomi galimi rizikos veiksniai (įskaitant korupcijos riziką), turintys įtakos viešojo juridinio asmens veiklos tikslų siekimui. Taip pat nustatomi ir įvertinami pokyčiai, galintys reikšmingai paveikti vidaus kontrolę viešajame juridiniame asmenyje (išorės aplinkos (teisinio reguliavimo, ekonominių, fizinių veiksmų) pokyčių

vertinimas, viešojo juridinio asmens misijos, organizacinės struktūros ir kitų pokyčių vertinimas). Viešojo juridinio asmens strateginio planavimo dokumentuose aiškiai išskirti viešojo juridinio asmens veiklos tikslai padeda tinkamai nustatyti ir įvertinti su jais susijusius rizikos veiksnus. **Rizikai nustatyti sudaromas rizikos veiksnių sąrašas.**

Skyrius pateikė informaciją. Patvirtinti tvarkų aprašai, taisyklės, darbo santykius reglamentuojantys lokaliniai teisės aktai, ir pan., darbuotojams yra reglamentuotos pareigos ir atsakomybė ir kt.

*Darbuotojas, atsakingas už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą (pagal **Vyriausybės nutarimą Nr. 1155**), atlieka rizikos vertinimą kaip vieną pagrindinių savo funkcijų. Šis procesas yra esminė **kontrolės aplinkos** dalis, nes leidžia institucijai ne tik reaguoti į pažeidimus, bet ir užkirsti jiems kelią.*

Alytaus rajono savivaldybės administracijoje yra įsteigtas Centralizuotas vidaus audito skyrius, kurio, viena iš pagrindinių veiklų yra tirti ir vertinti viešojo juridinio asmens valdymą, rizikos valdymą ir vidaus kontrolę.

Pastebėjimas dėl Skyriaus pateiktos informacijos antros pastraipos antro sakinio. Nurodoma, kad rizikos vertinimas yra esminė kontrolės aplinkos dalis. Pažymėtina, kad pagal LR vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo 6 straipsnį ir LR FM aprašo 15 punktą, rizikų vertinimas išskiriamas kaip atskiras elementas. Todėl rizikų vertinimas negali būti laikomas kontrolės aplinkos dalimi. Jeigu siekiama pabrėžti šio proceso svarbą, tai rizikų vertinimas yra aktyvus procesas, kuris, būdamas atskiru vidaus kontrolės elementu, sudaro pagrindą kontrolės veiklai ir per ją yra įgyvendinamas.

ARSA vidaus kontrolės aprašo 4 priedas – savivaldybės administracijos galimų veiklos rizikos veiksnių sąrašas, kurio 24 punktas numato ir korupcijos riziką. Dauguma nusimatyty rizikos veiksnių tinka ir korupcijos prevencijos sričiai, pvz. 4 punktas nurodo į galimą neefektyvų veiklos planavimą ir nepakankamą kontrolės procesą.

Vidaus audito išvada: ARSA patvirtintas galimų veiklos rizikos veiksnių sąrašas yra išsamus ir apima korupcijos riziką, tačiau pateikta informacija rodo, kad rizikos valdymas daugiausia apsiriboja rizikos veiksnių identifikavimu. Vadovaujantis LR KPI, rizikos valdymas apima korupcijos rizikos veiksnių nustatymą, jų įvertinimą atliekant korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo procedūrą, viešojo sektoriaus subjekto vadovo sprendimų dėl rizikos valdymo priemonių, rizikos mažinimo priemonių įgyvendinimą ir pasiektų rezultatų vertinimą.

Tačiau tinkamų rizikos valdymo priemonių parinkimas, jų įgyvendinimas ir veiksmingumo vertinimas ARSA dokumentuose nėra aprašyti, nors tai numatyta LR FM Aprašo Nr. 1K-195 15 punkte ir ARSA vidaus kontrolės politikos aprašo 13 punkte.

15. Kontrolės veikla

Vertinimo kriterijai

LR FM Aprašo Nr. 1K-195 16 punktas, nustato, kad kontrolės veikla apima riziką iki toleruojamo lygio mažinančių kontrolės priemonių parinkimą ir taikymą, įskaitant įgaliojimų ir prieigų kontrolę, funkcijų atskyrimą, veiklos ir rezultatų peržiūrą, veiklos priežiūrą, technologijų naudojimą bei politikų ir procedūrų taikymą.

Skyrius pateikė informaciją. Pasikeitus teisės aktams, reglamentuojantiems korupcijos prevencijos veiklą, yra peržiūrimos ir atnaujinamos programos, tvarkos. O tais atvejais, kai nespėjama operatyviai atnaujinti, įstaiga veikloje vadovaujasi aktualiomis teisės aktų nuostatomis. Bus rengiamas naujas korupcijos prevencijos priemonių planas.

Vertinant ARSA Aprašą, buvo nustatyti teisės aktai, kurie jau negalioja arba kuriuos reikia atnaujinti. Todėl daroma išvada, kad šios srities kontrolės veikla nėra pakankama.

Vidaus kontrolės veikla turi apimti periodinę vidaus dokumentų peržiūrą. Ilgą laiką negaliojantys teisės aktai vidaus kontrolės politikoje rodo, kad tokia peržiūra sistemiškai neatliekama.

Skyrius pateikė informaciją apie ARSA norminių teisės aktų stebėseną, tačiau informacijos apie korupcijos prevencijos veiklos rezultatų peržiūrą, veiklos procesų kontrolę nepateikta.

ARSA vidaus kontrolės politikos aprašo 14 punkte trumpai apibūdinta kontrolės veikla, tačiau jame nenumatyta veiklos ir rezultatų peržiūra bei kiti LR FM aprašo 16 punkte numatyti principai, kurie svarbūs ne tik korupcijos prevencijos sričiai, bet ir visai ARSA veiklai.

Skirtingai nei kontrolės aplinka, kontrolės veikla apima ne dokumentų egzistavimą, o jų taikymą ir veiklos rezultatų peržiūrą.

Vidaus audito išvada: Nurodytos aplinkybės yra reikšmingos vertinant vidaus kontrolės veiksmingumą, nes jos rodo, kad kontrolės veikla neapsiriboja vien dokumentų buvimu, bet turi būti vertinama pagal jų taikymą ir pasiektus veiklos rezultatus.

16. Informavimas ir komunikacija

Efektyvi komunikacija padeda užtikrinti, kad darbuotojai ir vadovybė vienodai supranta organizacijos tikslus, politiką ir procedūras. Atviras, tinkamas ir pakankamas informavimas ir komunikacija skatina skaidrumą ir atskaitomybę. Komunikacija skatina žinių ir patirties mainus, kas gali skatinti inovacijas, pokytį ir tobulėjimą.

Vertinimo kriterijai

LR FM Aprašo Nr. 1K-195 17 punktas, nustato, kad informavimas ir komunikacija apima aktualios, patikimos ir teisingos informacijos gavimą, parengimą ir naudojimą, užtikrinant veiksmingą vidaus komunikaciją bei savalaikį informacijos perdavimą išorės informacijos vartotojams.

LR KPI 6, 8, 10, 12 ir 17 straipsnių nuostatomis, nustatančiomis viešojo sektoriaus subjektų pareigą viešinti informaciją apie korupcijos rizikos analizės ir valdymo sprendimus, atliktas procedūras, taikytas priemones ir jų rezultatus, taip pat kitą su skaidrumu susijusią informaciją.

Skyrius pateikė informaciją. Alytaus rajono savivaldybės administracijoje vidaus komunikacija vykdoma informaciją tarpusavyje perduodant elektroninio pašto forma, administracijos padalinių vadovų pasitarimų metu, vykstančių kiekvieną savaitę, per dokumentų valdymo programą Doclogix, bendraujant Teams platformoje ir kt.

Informacija taip skelbiama savivaldybės tinklalapyje www.arsa.lt.

Vidaus audito išvada: Audito metu nustatyta, kad Alytaus rajono savivaldybės administracijoje **vidinė komunikacija yra užtikrinama ir funkcionuoja praktiškai**, naudojant

įvairius vidaus informacijos perdavimo kanalus. Taip pat nustatyta, kad didžioji dalis teisės aktuose nustatytos informacijos korupcijos prevencijos srityje yra viešai paskelbta.

17. Stebėseną

Vidaus kontrolės sistemos veiklos stebėseną (toliau – stebėseną) yra subjekto veikla, kuri skirta užtikrinti, kad vidaus kontrolės procedūros veiktų taip, kaip numatyta ir kad jos būtų keičiamos pasikeitus veiklos aplinkos sąlygoms.

Vertinimo kriterijai

LR FM Aprašo Nr. 1K-195 18 punktas, nustato, kad stebėseną apima nuolatinę stebėseną ir (ar) periodinius vertinimus, kuriais siekiama nustatyti, ar vidaus kontrolė įgyvendinama pagal nustatytą vidaus kontrolės politiką, ar ji atitinka pasikeitusias veiklos sąlygas, taip pat vidaus kontrolės trūkumų vertinimą ir informavimą apie juos sprendimus priimančioms asmenims.

Stebėseną taip pat vertinta vadovaujantis LR KPI 10, 11 ir 12 straipsnių nuostatomis, reglamentuojančiomis korupcijos rizikos valdymo priemonių įgyvendinimo stebėjimą, pasiektų rezultatų vertinimą ir sprendimų dėl korupcijos rizikos valdymo priėmimą.

Skyrius pateikė informaciją. Darbuotojai ir valstybės tarnautojai, atlikdami savo funkcijas, atlieka ir nuolatinę vidaus kontrolės stebėseną ir apie tai informuoja vadovą, ar buvo pastebėta vidaus kontrolės trūkumų ir ar jie buvo/bus pataisyti.

Savivaldybės administracijoje vyksta vadovų posėdžiai, skyrių vedėjų pasitarimai ir jų metu yra aptariamos veiklos problemos, vidaus kontrolės priemonės, jų įgyvendinimas ir pan.

Periodiškai stebima, kaip vykdomas korupcijos prevencijos planas, joje numatytos priemonės.

Privačių interesų deklaravimas ir galimų konfliktų stebėseną.

Vadovaujamosi Korupcijai atsparios aplinkos kūrimo viešajame sektoriuje gairėmis, kurios yra rekomendacinio pobūdžio dokumentas, kuriuo siekiama padėti viešojo sektoriaus subjektams kurti korupcijai atsparią aplinką.

Gairių tikslai:

padėti diegti korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemones viešojo sektoriaus subjekte;

padėti nustatyti korupcijos rizikos veiksnius ir sistemiškai bei koordinuotai juos šalinti, mažinti korupcijos riziką viešajame sektoriuje;

didinti darbuotojų antikorupcinį sąmoningumą, netoleruoti korupcijos ar kito nesąžiningo elgesio viešajame sektoriuje, pranešti apie korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus;

efektyviau organizuoti už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingų padalinių, asmenų ar šias funkcijas vykdančių kitų darbuotojų veiklą;

skleisti gerąją korupcijai atsparios aplinkos kūrimo patirtį.

Parengtos Gairės yra rekomendacinio pobūdžio, todėl viešojo sektoriaus subjektų vadovai, už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingi padaliniai, asmenys ar darbuotojai, kuriems priskirtos tokios funkcijos, Gairėse pateiktą informaciją turi vertinti, analizuoti ir taikyti atsižvelgdami į konkretaus viešojo sektoriaus subjekto veiklos pobūdį bei specifiką, kad diegiamos korupcijos prevencijos priemonės maksimaliai prisidėtų prie korupcijai atsparios aplinkos kūrimo.

Vidaus audito išvada: Vertinant Skyriaus pateiktą informaciją ir darant prielaidą, kad nurodyta stebėsenos praktika faktiškai taikoma taip, kaip aprašyta, toks praktinis stebėsenos pritaikymas laikytinas pakankamu.

Reguliariai vykdomi vidaus auditai yra papildoma stebėsenos priemonė, kuri padeda identifikuoti veiklos ir vidaus kontrolės spragas bei sudaro prielaidas procesų tobulinimui.

Atsižvelgus į vidaus audito ataskaitoje pateiktus pastebėjimus ir išvadas, vidaus kontrolė korupcijos rizikos valdymo srityje vertinama kaip gera, tačiau ne visais atvejais pakankama, todėl yra tobulintina.

Apibendrinimas

Vertinant pateiktos informacijos visumą, galima daryti pagrįstą išvadą, kad ARSA korupcijos prevencijos sistema veikia iš dalies tik formaliai ir neužtikrina reikalaujamo efektyvumo. Pažymėtina, kad funkcijos paskirtos ir dokumentai parengti, bet jų realus įgyvendinimas nėra sistemingas ir nepagrįstas aktualia rizikų analize. Išankstinio vertinimo metu buvo nustatytas vidutinis korupcijos rizikos valdymo lygis, kuris iš esmės atitinka vidaus audito metu nustatytas faktines aplinkybes. Visa tai sudaro prielaidas ir būtinybę imtis aktyvesnių ir labiau koordinuotų korupcijos prevencijos veiksmų. Pirmuoju žingsniu, siekiant užtikrinti kokybiškesnį korupcijos prevencijos procesą, laikytinas darbuotojo, atsakingo už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą, nepriklausomumo ir veiklos garantijų, numatytų LR KPI, įtvirtinimas.

Kituose vidaus audituose, kurie buvo atlikti Savivaldybės įstaigose, buvo nustatyta, kad korupcijos prevencijos funkcija dažnai vykdoma tik minimaliai, motyvuojant žmogiškųjų išteklių ir kompetencijų trūkumu. Atsižvelgiant į tai, teikiama nuomonė, kad tikslinga svarstyti korupcijos prevencijos funkcijos centralizavimą ARSA lygmeniu, taip užtikrinant didesnę veiklos nuoseklumą ir efektyvumą, kurią vykdytų korupcijos rizikų valdymo srities profesionalas.

Rekomendacijos

1. Didelio reikšmingumo rekomendacija. Inicijuoti vadovybės lygmens diskusiją dėl korupcijos prevencijos funkcijos organizavimo Savivaldybės administracijoje, nagrinėjant šiuos klausimus:

Pirmas klausimas. Dėl darbuotojo, atsakingo už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą, funkcijos nepriklausomumo ir veiklos garantijų, įsivertinant galimas rizikas, organizacinį racionalumą ir ekonomiškumą, bei, įvertinus pateiktą informaciją, priimti argumentuotą sprendimą dėl tinkamiausio šios funkcijos įgyvendinimo modelio;

Antras klausimas. Apsvarstyti galimybę pavesti vienam Alytaus rajono savivaldybės administracijos darbuotojui vykdyti (centralizuoti) korupcijai atsparios aplinkos kūrimo funkciją Savivaldybės administracijoje ir visose Savivaldybės įstaigose, siekiant sumažinti administracinę naštą savivaldybės įstaigose ir užtikrinti aukštesnę šios funkcijos vykdymo kokybę.

2. Vidutinio reikšmingumo rekomendacija. Peržiūrėti ir pakeisti darbuotojo, atsakingo už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą, pareigybės aprašymą, jį parengiant vadovaujantis LRV patvirtintu pavyzdiniu pareigybės aprašymu ir nustatant korupcijai atsparios aplinkos kūrimą kaip pagrindinę veiklos sritį.

Papildomos veiklos sritys ir funkcijos galėtų būti nustatomos tik esant pagrįstam poreikiui ir galimybei, įvertinus faktinį darbuotojo darbo krūvį ir tai, ar korupcijos prevencijos funkcijai vykdyti nereikalingas visas darbuotojo etato darbo laikas.

3. Vidutinio reikšmingumo rekomendacija. Peržiūrėti ir atnaujinti ARSA informacijos apie pažeidimus teikimo tvarkos aprašą ir pagal poreikį kitus norminius teisės aktus. Užtikrinti informacijos apie pažeidimus teikimo kanalų veikimą.

IV. REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENA

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo 13 straipsnio 7 punktu, ARSA direktoriaus 2026 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. D1-181 „Dėl vidaus audito

įgyvendinimo“ patvirtintos „ARSA Centralizuoto vidaus audito skyriaus vidaus audito metodikos“ 61 punktu, prašau ARSA direktorių ne vėliau kaip per 15 darbo dienų nuo vidaus audito ataskaitos gavimo dienos priimti sprendimą ir parengti rekomendacijų, pateiktų vidaus audito ataskaitoje, įgyvendinimo priemonių planą (pagal patvirtintą formą), kuriame turi būti nurodytas rekomendacijos numeris, priimti sprendimai, susiję su rekomendacija, ir įgyvendinimo terminai.

Vadovaujantis nurodytais teisės aktais (tie patys punktai), audituoto subjekto vadovas gali nesutikti su vidaus audito ataskaitoje pateiktomis rekomendacijomis. Tokiu atveju Alytaus rajono savivaldybės meri Rasai Vitkauskienei ir Centralizuotam vidaus audito skyriui turite pateikti pagrįstus motyvus dėl nesutikimo su vidaus audito ataskaitoje pateiktomis rekomendacijomis.

Centralizuoto vidaus audito skyriaus vedėjas

Gintaras Teteris

Elektroninio dokumento nuorašas
2026-04-20 Nr. VA-26

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Alytaus rajono savivaldybės administracija, Pulko g. 21, Alytus, LT-62135 Alytus, Lietuva (2026-04-20 10:40:33)
Dokumento pavadinimas (antraštė)	VIDAUS AUDITO ATASKAITA
Dokumento registracijos data ir numeris	2026-04-20 Nr. VA-26
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	-
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Gintaras Teteris, Skyriaus vedėjas (-a)
Parašo sukūrimo data ir laikas	2026-04-20 10:34:21 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2026-04-20 10:34:34 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	SK ID Solutions EID-Q 2021E,2.5.4.97=#160e4e545245452d3130373437303133,SK ID Solutions AS,EE
Sertifikato galiojimo laikas	2026-03-17 17:44:46–2031-03-17 23:59:59
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	-
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	-
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	-
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	DocLogix v12.8.7.0
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Tikrinant dokumentą nenustatyta jokių klaidų (2026-04-20 10:40:33)
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	2026-04-20 10:40:33 atspausdino Gintaras Teteris
Paieškos nuoroda	-
Papildomi metaduomenys	-